ДІЛОВИЙ ВІСНИК

BUSINESS HERALD

ІНФОРМАЦІЙНО-РЕКЛАМНИЙ БЮЛЕТЕНЬ ЗАКАРПАТСЬКОЇ ТОРГОВО-ПРОМИСЛОВОЇ ПАЛАТИ

2013 № 1-3 (201-203)

ОСНОВНІ ВИДИ ДІЯЛЬНОСТІ ТА ПОСЛУГ ЗАКАРПАТСЬКОЇ ТОРГОВО-ПРОМИСЛОВОЇ ПАЛАТИ

■ Консультації з питань підприємницької, зовнішньоекономічної, інвестиційної діяльності.

■ Організація і проведення в Україні та за кордоном ділових місій, форумів, конференцій, семінарів.

■ Сприяння українським й іноземним компаніям у пошуку бізнес-партнерів, встановленні різних форм співробітництва.

■ Організація індивідуальних переговорів представників вітчизняних та іноземних підприємств.

■ Проведення ділових зустрічей "Міжнародні контактні дні".

■ Забезпечення функціонування постійно діючої виставки продукції закарпатських виробників.

■ Представлення продукції і послуг суб'єктів господарювання у розділі "Інтернет-виставка підприємств Закарпаття" на веб-сайті ЗТПП.

■ Організація поїздок на вітчизняні й зарубіжні виставки-ярмарки, бізнес-форуми, семінари, конференції.

■ Проведення презентацій українських та іноземних компаній.

■ Маркетингові дослідження, інформування про кон'юнктуру внутрішнього і зовнішнього ринків.

■ Експертиза якості, кількості, вартості, комплектності вітчизняних та імпортних товарів.

■ Підтвердження норм витрат сировинних матеріалів, засвідчення відсоткового ступеня використання сировини й рівня її вартості у загальній вартості готової продукції.

■ Оцінка рухомого й нерухомого майна, земельних ділянок, майнових і немайнових прав, цінних паперів, інтелектуальної власності, бізнесу.

■ Оцінка та визначення технічного стану транспортних засобів, машин, обладнання, механізмів.

■ Засвідчення сертифікатів про походження товарів, про належність продукції власному виробництву.

■ Експертиза і сертифікація продукції на відповідність вимогам нормативно-технічної документації, оформлення сертифікатів відповідності та їх реєстрація у системі добровільної сертифікації "CERTEX".

■ Надання консультацій з питань експертизи і сертифікації товарів.

■ Оформлення карнетів АТА – уніфікованих митних документів для здійснення тимчасового ввезення чи транзиту товарів до третіх країн без сплати мита й інших зборів і податків.

■ Розробка й оцінка бізнес-планів та інвестиційних проектів.

■ Надання юридично-правових послуг і консультацій у всіх сферах господарської діяльності.

■ Розробка установчих документів для створення підприємств та організацій.

■ Оформлення ліцензійних договорів про передачу прав на об'єкти інтелектуальної власності.

■ Розробка і рецензування зовнішньоекономічних договорів (контрактів).

■ Проведення експертизи документів і підтвердження настання форс-мажорних обставин.

■ Послуги з оцінки збитків, понесених у результаті настання надзвичайних ситуацій.

■ Юридичне забезпечення провадження інвестиційної діяльності.

■ Консультації з питань міжнародного комерційного арбітражу, підготовка матеріалів до розгляду та захист інтересів в МКАС при ТПП України.

■ Розгляд і вирішення спорів постійно діючим Третейським судом при Закарпатській ТПП.

■ Послуги з комерційної медіації – посередництва у процесі переговорів щодо врегулювання спорів та розв'язання конфліктів.

■ Підготовка документів на реєстрацію знаків для товарів і послуг у Держдепартаменті інтелектуальної власності.

■ Оформлення та видача Авторських сертифікатів на вироби образотворчого і декоративно-прикладного мистецтва та їх реєстрація в Єдиному міжнародному електронному реєстрі.

■ Оформлення документації для вступу в члени Асоціації товарної нумерації України "GS1 Україна" та присвоєння товарам штрихових кодів.

■ Надання довідок про ціни на вітчизняному й світових ринках.

■ Класифікація товарів за УКТЗЕД.

■ Підготовка довідкової інформації про ділові заходи в Україні та за кордоном.

■ Надання адресних, фірмових і бізнес-довідок про українські й зарубіжні компанії.

■ Внесення інформації про фірму до Недержавного реєстру українських підприємств у ТПП України.

■ Виконання письмових перекладів з іноземних мов та іноземними мовами, експертиза ідентичності та завірення перекладів, забезпечення усного (синхронного) перекладу під час різноманітних заходів (переговорів).

■ Ксерокопіювання, завірення ксерокопій документів.

■ Організація і проведення в учбовому центрі Закарпатської ТПП навчальних курсів та семінарів з питань підприємницької, в т.ч. зовнішньоекономічної діяльності, міжнародного комерційного арбітражу, здійснення державних закупівель, експертизи та сертифікації товарів, оформлення карнетів АТА, участі в системі товарної нумерації "GS1", із вивчення іноземних мов та ін.

■ Забезпечення рекламної кампанії підприємств та організацій в Україні й за кордоном за допомогою друкованих та електронних засобів системи ТПП України і зарубіжних держав.

■ Видання інформаційно-рекламного бюлетеня "Діловий вісник".

■ Розміщення у "Діловому віснику" ілюстрованих інформаційно-рекламних матеріалів підприємств та організацій.

■ Виготовлення каталогів ділових заходів, рекламних буклетів, проспектів, брошур та ін.

Інформаційно-рекламний бюлетень
Закарпатської торгово-
промислової палати
«ДІЛОВИЙ ВІСНИК»
(«BUSINESS HERALD»)
№ 1-3 (201-203) 2013 р.

Свідоцтво про реєстрацію
Закарпатського обласного
комітету в справах
преси та інформації:
серія Зт, № 118
від 17 червня 1997 р.

Засновник – Закарпатська
торгово-промислова палата
Президент
Отто КОВЧАР

Наша адреса:
Україна, 88015 м. Ужгород,
вул. Грушевського, 62
Тел.: (0312) 669450
Тел./факс: (0312) 669460
Ел. пошта: tpp@tpp.uzhgorod.ua
Веб-сайт: http://www.tpp.uzhgorod.ua

Інформаційно-рекламний бюлетень
надсилається підприємствам,
організаціям, установам, приватним
підприємцям – членам ЗТПП;
державним органам влади;
держадміністраціям;
місцевим радам; ТПП України;
регіональним ТПП України;
ТПП зарубіжних країн;
посольствам України за кордоном;
іноземним посольствам
та їх торговим відділам,
торгово-економічним місіям
іноземних держав,
акредитованим в Україні

Відповідальний за випуск
Юрій ЯКУБЕЦЬ
Літредактор
Ольга ЯКУБЕЦЬ

З питань співпраці і розміщення
рекламно-інформаційних матеріалів
звертатись за тел. (0312) 669466
Ел. пошта: info_tpp@tpp.uzhgorod.ua

Точки зору авторів публікацій
і редакції можуть не збігатися.
За достовірність наведених фактів,
цитат, власних назв та інших
відомостей відповідальність несуть
автори публікацій, рекламної
інформації – рекламодавці.
Редакція залишає за собою право
редагувати надані матеріали.
При передруці посилання
на інформаційно-рекламний
бюлетень Закарпатської ТПП
«Діловий вісник» обов'язкове

Номер підготовлено
12.04.2013 р.

ЗМІСТ

Торгово-промислова палата України:
головне завдання –
працювати на випередження . . . 4-5

Закарпатська торгово-
промислова палата:
сьогодення і перспективи . . . 6-8

"Міжнародні контактні дні":
від конструктивного діалогу
до ефективної співпраці . . . 9-10

Створення та просування
спільних туристичних продуктів
сприяє розвитку прикордонних регіонів
України й Угорщини . . . 11

Україна–Словаччина:
20 років добросусідства і партнерства . . . 12-13

Монографію про українсько-словацькі
відносини презентували в Кошице . . . 13

Чеська Височіна – українське Закарпаття:
потенціал взаємодії зростає . . . 14

Презентація проекту
"Кордони очима людей" . . . 14

Закарпаття – 2012:
Економіка. Торгівля. Інвестиції . . . 15

Державна програма активізації
розвитку економіки України:
закарпатський вимір . . . 16

Індустріальні парки –
новий формат взаємовідносин
між державою та інвесторами . . . 17-20

Державне регулювання підприємництва:
законодавчо-нормативні нововведення . . . 21-23

ТОРГОВО-ПРОМИСЛОВА ПАЛАТА УКРАЇНИ: ГОЛОВНЕ ЗАВДАННЯ – ПРАЦЮВАТИ НА ВИПЕРЕДЖЕННЯ

Проект концепції перспективного розвитку діяльності Торгово-промислової палати України члени Ради ТППУ розглянули на черговому засіданні, яке відбулося в Києві 26 лютого.

Від Закарпатської ТПП в заході брали участь член Президії ЗТПП, голова Українсько-угорської секції ТПП України Юрій Гецко, член Ради ЗТПП, член наглядової ради ПАТ "Єврокар" Олексій Ягічев, представник ЗТПП при ТПП України Роман Ковчар.

Із інформацією з основного питання порядку денного виступив перший віце-президент ТПП України Віктор Яновський, який насамперед наголосив, що реформування діяльності стосується не лише Палати, а й інших міністерств і відомств. Для цього створена робоча група в складі представників Торгово-промислової палати України, Міністерства закордонних справ, Міністерства економічного розвитку і торгівлі, Міністерства юстиції України, інших органів влади й управління.

Нині національна й регіональні ТПП керуються у своїй роботі Законом "Про торгово-промислові палати в Україні", ухваленим Верховною Радою у грудні 1997 року з урахуванням міжнародної практики і загальноприйнятих у світі принципів побудови та діяльності торгово-промислових палат.

Відповідно до цього Закону торгово-промислові палати в Україні є недержавними неприбутковими самоврядними організаціями, які об'єднують на добровільних засадах юридичних осіб, що створені і діють відповідно до законодавства України, та громадян України, зареєстрованих як підприємці, а також їх об'єднання. Стаття 4 Закону передбачає невтручання державних органів та їх посадових осіб у діяльність торгово-промислових палат і навпаки.

Станом на 1 лютого цього року в системі ТПП України об'єднано на добровільних засадах майже 10 тисяч підприємств та організацій. Членські внески не є обтяжливими для них і становлять у середньому 1 тис. грн. на рік.

Палата не отримує жодного фінансування із державного бюджету, функціонує за рахунок власних коштів. Одночасно вона є партнером влади і представником інтересів вітчизняного бізнесу. ТПП України виконує доручення Адміністрації Президента України і Кабінету Міністрів, тісно взаємодіє з Міністерством економічного розвитку і торгівлі, Міністерством закордонних справ України, з якими укладено угоди про співпрацю.

Період, що минув після прийняття законів "Про торгово-промислові палати в Україні", "Про міжнародний комерційний арбітраж", постанови Кабінету Міністрів "Про підтримку діяльності торгово-промислових палат", засвідчив їх актуальність і в теперішній час.

У національному діловому середовищі неодноразово порушувалося питання доцільності переходу із добровільного на обов'язкове членство в Палаті. Проте більшість підприємців негативно висловлювалися щодо ідеї примусового членства і необхідності сплати додаткового збору, що розглядається ними як нове фіскальне навантаження, особливо в умовах глобальних криз і рецесій. До того ж переважна більшість європейських палат будує відносини з підприємцями на засадах добровільного членства.

Отож правові засади та модель членства в ТПП України наразі не потребують нагальних змін. Більше того, збереження "status quo" позитивно позначиться на іміджі держави, що зберігає стабільність і незалежність такого важливого для міжнародного бізнесу інституту як національна торгово-промислова палата.

Ключовою метою реформування діяльності ТПП України на сучасному етапі є створення дієвих механізмів підтримки національних товаровиробників і експортерів шляхом розширення можливостей та вдосконалення існуючих і запровадження нових послуг, підвищення ролі системи торгово-промислових палат у реалізації заходів, передбачених Державною програмою активізації розвитку економіки на 2013-2014 роки.

Виходячи з цього, основними складовими комплексу завдань із удосконалення палатівської системи в Україні визначено:

створення механізму участі ТПП України в підготовці й обговоренні законопроектів, інших нормативно-правових актів з питань, пов'язаних із розвитком економіки, підприємництва і зовнішньої торгівлі, з оподаткуванням, митним контролем тощо;

підвищення ефективності діяльності галузевих комітетів підприємців, ділових рад, інших дорадчих органів при ТПП України з метою посилення захисту законних інтересів бізнесу та підготовки пропозицій на розгляд органів державної влади й управління щодо вдосконалення законодавства та поліпшення умов розвитку економіки;

залучення представників ТПП України до участі у засіданнях комітетів Верховної Ради під час розгляду проектів законодавчих актів;

поглиблення співпраці ТПП України з Міністерством закордонних справ, Міністерством економічного розвитку і торгівлі, Міністерством промислової політики, Міністерством аграрної політики та продовольства, Міністерством доходів і зборів України з метою більш оперативного вирішення завдань, пов'язаних із розвитком міжнародного та міжрегіонального економічного співробітництва, участь представників зазначених та інших міністерств і відомств у засіданнях галузевих комітетів при ТПП України;

включення представника Торгово-промислової палати України до Ради регіонів;

проведення Палатою (за підтримки відповідного комітету Верховної Ради) разом з іншими організаціями, зокрема Українським союзом промисловців і підприємців, Спілкою підприємців малих, середніх і приватизованих підприємств, об'єднаннями організацій роботодавців, один раз на два роки Всеукраїнської конференції підприємств за участю представників центральних органів виконавчої влади з метою встановлення відкритого діалогу "влада–бізнес";

узгодження взаємодії з посольствами України за кордоном, розширення мережі зарубіжних представництв ТПП України, насамперед у країнах – головних торговельних партнерах задля просування продукції українських товаровиробників на зовнішні ринки та пошуку нових ділових партнерів;

внесення Торгово-промислової палати України до переліку організацій, що мають право надавати візову підтримку представникам іноземних ділових кіл для їх поїздок в Україну, а також право отримувати дофінансування з державного бюджету для організації ексклюзивних заходів економічного характеру всередині країни та за кордоном.

Члени Ради ТПП України взяли активну участь в обговоренні оприлюдненої Віктором Яновським інформації. Зокрема, перший віце-президент Українського союзу промисловців і підприємців Сергій Прохоров звернув увагу присутніх на необхідність посилення роботи з малим бізнесом, у середовищі якого народжується середній клас, та банківським сектором, розширення Палатою можливостей для навчання вітчизняних підприємців, вивчення та поширення досвіду провідних європейських країн у провадженні виставкової діяльності.

Голова Комітету підприємців ринку фінансових послуг і з питань соціальної відповідальності бізнесу при ТПП України Олег Лиховид наголосив на потребі зміцнення зв'язків із комітетами Верховної Ради й Адміністрацією Президента України.

Президент Чернігівської ТПП Костянтин Іванов порадив активніше підтримувати вітчизняних експортерів, а також поглиблювати зв'язки із галузевими асоціаціями підприємців.

Представники ТПП України в Австрії Геннадій Болдир та в Німеччині – Валентина Суржикова запропонували детальніше аналізувати зарубіжний досвід членства в торгово-промислових палатах.

У дебатах виступили також голова Міжнародного комерційного арбітражного суду Микола Селівон, голова Комітету підприємців агропромислового комплексу при ТПП України Олег Юхновський.

Із урахуванням висловлених пропозицій та зауважень проект "Концепції перспективного розвитку діяльності ТПП України" вирішено передати на розгляд згаданої вище робочої групи.

На засіданні було розглянуто і важливе організаційне питання. Члени Ради ТППУ задовольнили прохання президента Торгово-промислової палати України Сергія Парфеновича Скрипченка про звільнення його з посади за станом здоров'я.

За особливі заслуги в розвитку системи вітчизняних торгово-промислових палат рішенням Президії ТПП України Сергій Парфенович нагороджений Пам'ятним знаком "Герб ТПП України", йому присвоєно звання "Почесний президент ТПП України".

Новим президентом ТПП України одноголосно обрано Геннадія Чижикова, який до цього очолював Донецьку ТПП – одну з провідних у системі торгово-промислових палат в Україні.

Роман Ковчар,
представник Закарпатської ТПП
при ТПП України.

Геннадій Дмитрович ЧИЖИКОВ, доктор економічних наук, професор кафедри економіки підприємства Донецького національного університету економіки і торгівлі ім. Михайла Туган-Барановського. Заслужений економіст України. Почесний консул Французької Республіки у м. Донецьку. Консульський округ охоплює територію Донецької, Луганської, Дніпропетровської та Харківської областей.

Народився 19 лютого 1964 року. У 1981 році закінчив школу у м. Донецьку, у 1985 - Донецький інститут радянської торгівлі за спеціальністю "Економіст торгівлі".

Після служби в Радянській Армії у 1987 році трудову діяльність розпочав економістом у донецькій фірмі "Меблі", далі працював у Донецькому комерційному інституті на посадах асистента, доцента кафедри економіки підприємства.

Г.Д. Чижиков - один із засновників Міжнародної асоціації студентів і молодих спеціалістів, які займаються економікою та управлінням (AIESEC) в Україні, і перший її президент у м. Донецьку (1989-1991 рр.).

У 1992 році захистив кандидатську дисертацію в Російській економічній академії ім. Плеханова (м. Москва), у 2007 році - докторську дисертацію у Донецькому національному університеті. Має понад 50 наукових і публіцистичних статей, одну монографію.

1995 року обраний першим віце-президентом Донецької торгово-промислової палати, з 2002-го - її президент. Член Президії і Ради ТПП України.

У 2008 році брав участь у першому семінарі "Відповідальне лідерство" програми "Aspen-Україна". Проходив стажування у Бредфордській школі бізнесу, Хальському університеті (Великобританія), Корському університеті (Ірландія), Пітсбургській торговій палаті (США).

Володіє англійською мовою.

Громадська робота: член колегії Донецької обласної держадміністрації, спостережної ради Донецького національного університету економіки і торгівлі ім. Михайла Туган-Барановського; голова Донецької обласної спілки економістів, Донецької обласної федерації екологічного туризму; президент громадської організації "Юзівський діловий клуб"; почесний президент білоруського товариства "Неман".

Нагороди: Почесна нагорода Торгово-промислової палати України "Золотий знак - Меркурій"; Почесна орденська відзнака "Суспільне визнання" III ступеня Міжнародної благодійної організації "Фонд суспільного визнання"; Золота лаврова гілка "За професіоналізм і компетентність" (ТПП м. Катовіце); Орден Рівноапостольного князя Володимира I ступеня Української православної церкви.

Закарпатська торгово-промислова палата: СЬОГОДЕННЯ І ПЕРСПЕКТИВИ

Діяльність Закарпатської торгово-промислової палати у 2012 році спрямовувалися насамперед на створення сприятливих умов для підприємницької, в т.ч. зовнішньоекономічної, інноваційної та інвестиційної діяльності, розширення виробничих і торговельних зв'язків підприємств та організацій регіону.

Розвитку міжнародних взаємин сприяє багаторічна співпраця Палати зі спорідненими зарубіжними організаціями, підкріплена понад 50-ма діючими угодами. Чільне місце в цьому напрямі займає плідна взаємодія з торгово-промисловими палатами Карпатського регіону, яка не просто активізує палатівську діяльність на міжнародному рівні, а й вагомо впливає на процеси розвитку транскордонного співробітництва України, Угорщини, Румунії, Словаччини та Польщі.

На підставі угоди про співпрацю між ТПП Карпатського регіону впродовж року організовувалися спільні міжнародні ділові заходи. Зокрема, ініціаторами проведення п'яти бізнес-зустрічей в окремих регіонах країн КР виступили Закарпатська ТПП (м. Ужгород, Україна), ТПП області Боршод-Абауй-Земплен (м. Мішкольц, Угорщина), Кошицька регіональна ТПП (м. Кошице, Словаччина), ТПП повіту Мараморош (м. Бая-Маре, Румунія), Підкарпатська господарча палата (м. Кросно, Польща).

Перша тематична бізнес-зустріч проходила 9-10 жовтня у м. Мішкольц (машинобудування та металообробка), друга – 29-30 жовтня у м. Бая-Маре (будівельна індустрія – обладнання і матеріали), третя – 7-8 листопада у м. Ужгород в рамках чергових "Міжнародних контактних днів" (хімічна промисловість, технології будівництва), четверта – 22-23 листопада у м. Кошице (альтернативна і відновлювальна енергетика, екологія), п'ята – 13-14 грудня у м. Кросно (меблеве виробництво, легка промисловість).

В арсеналі ділових заходів, покликаних активізувати відносини між представниками вітчизняного й іноземного бізнесу, особливе місце займають "Міжнародні контактні дні" в Ужгороді, які впродовж року Закарпатська ТПП проводила за традиційними темами:

15-16 лютого – сільськогосподарська техніка і запчастини, садово-городній інвентар, посівні матеріали, добрива й отрутохімікати, сільгосппродукція і продукти переробки, обладнання і технології для харчової та переробної промисловості, продукти харчування, упаковка і пакувальна техніка;

21-22 березня – лісозаготівля і деревообробка, меблеве виробництво, обладнання і технології, меблі і меблеві заготовки, фурнітура, столярні вироби;

16-17 травня – машинобудування і металообробка, вироби з металу, металеві конструкції, сучасні технології в металообробній галузі, обладнання й інструменти, реалізація металовиробів, заготівля металобрухту;

7-8 листопада – будівельні проекти і технології, техніка і матеріали, обладнання сантехнічне, опалювальне, вентиляційне, освітлювальне, предмети інтер'єру житлових та офісних приміщень, будівельна хімія, столярні вироби.

Загалом учасниками "Міжнародних контактних днів" стали понад 300 іноземних та українських суб'єктів господарювання. Задля досягнення максимального презентаційного ефекту вони мали змогу розмістити ілюстровану рекламу товарів і послуг на сторінках офіційних каталогів бізнес-зустрічей. А наданою можливістю облаштувати індивідуальну виставкову експозицію під час заходів скористалися близько 70 учасників – експонентів.

Палата також виступила співорганізатором IV з'їзду судинних хірургів та ангіологів України, що проходив в Ужгороді 12-14 вересня за участю провідних лікарів не тільки з України, а й Білорусі, Молдови, Росії, Угорщини, Польщі, Словаччини, Австрії. В рамках медичного форуму, що отримав статус міжнародного, Закарпатська ТПП організувала міжнародну виставку медпрепаратів, обладнання та апаратури. Впродовж трьох днів на виставковій площі понад 300 кв. метрів свою продукцію презентували провідні вітчизняні й іноземні підприємства медичної та фармацевтичної індустрії.

Серед міжнародних заходів, спрямованих на розвиток взаємовигідних відносин між бізнесовими структурами на регіональному рівні, – виставка-ярмарок угорських товарів та українсько-угорська бізнес-зустріч, проведені Закарпатською ТПП 26–27 квітня в Ужгороді за підтримки Генерального консульства Угорщини в Ужгороді, Угорсько-української торгової палати й Угорської агенції з інвестицій і розвитку торгівлі. Ще один палатівський форум, уже міждержавного рівня, відбувся 23 травня в Будапешті за ініціативи керівників ТПП України й Угорщини, Угорсько-української торгової палати, Українсько-угорської секції ТПП України. Також представники малого й середнього бізнесу області взяли участь в угорсько-українській бізнес-зустрічі, що відбулася в угорському місті Ніредьгаза 12-14 червня.

У співпраці з вітчизняними й зарубіжними партнерськими організаціями Закарпатська ТПП організувала впродовж року відвідання вітчизняними підприємцями міжнародних виставок та ярмарків за кордоном: 24-26 січня – сільськогосподарської виставки "Агромаш" (м. Будапешт, Угорщина); 17-19 квітня –

будівельної виставки "Конструма" (м. Будапешт, Угорщина); 6-8 червня – XXII універсального Дьєрського ярмарку (м. Дьєр, Угорщина); 16-18 серпня – XXI сільськогосподарської виставки "Фермер Експо" (м. Дебрецен, Угорщина); 28-30 вересня – виставки-ярмарку "Rivulus Dominarum" (м. Бая-Маре, Румунія); 3-5 жовтня – ярмарку "БНВ" (м. Будапешт, Угорщина); 18-20 жовтня – виставки "Карпатія Портал 2012" (м. Ніредьгаза, Угорщина).

У конференц-залі Закарпатської ТПП 24 квітня відбулася презентація "Словацький досвід інноваційно-інвестиційного розвитку економіки", організована за участю Генерального консульства СР в м. Ужгороді. У цьому аспекті Словаччина може слугувати своєрідною моделлю успішного переходу до ефективно функціонуючої ринкової економіки. Швидке введення сучасної законодавчої системи в поєднанні з широким спектром економічних реформ, у тому числі суттєві інвестиційні та податкові пільги, зробили цю країну привабливою для іноземних інвесторів.

Президент Закарпатської ТПП Отто Ковчар 10 травня взяв участь у виїзному засіданні в Ужгороді Міжнародного Трейд-клубу, що об'єднує керівників та співробітників відділів з торговельно-економічних питань майже 60 посольств іноземних держав та міжнародних організацій, акредитованих в Україні.

На початку липня у місті Могильов (Білорусь) засідала Українсько-білоруська Консультативна рада ділового співробітництва, створена за участю представників урядів і торгово-промислових палат двох країн у травні 2010 року в рамках Міжурядової комісії, що опікується питаннями розвитку співпраці між Україною та Білоруссю у торгово-економічній сфері, розширення контактів між діловими колами, нарощування товарообігу між двома країнами. До складу делегації ТПП України входив і президент Закарпатської ТПП.

Наприкінці серпня Отто Ковчар представляв Закарпатську ТПП під час роботи круглого столу "Візова політика Угорщини та Словаччини в консульських установах на території Закарпатської області", організованого Регіональним філіалом Національного інституту стратегічних досліджень в м. Ужгороді спільно з Центром стратегічного партнерства в рамках Міжнародної громадської ініціативи "Європа без бар'єрів" та за підтримки Європейської програми Міжнародного фонду "Відродження".

У столиці Хорватії – Загребі 10 вересня відбулося засідання представників торгово-промислових палат – афілійованих членів Європалати, у якому брав участь віце-президент ТПП України, президент Закарпатської ТПП Отто Ковчар.

18-19 вересня в Татранській Ломніці (Словаччина) проходила міжнародна конференція "Шляхи підвищення ефективності транскордонного співробітництва на новому східному кордоні ЄС", присвячена представленню результатів реалізації проекту "Кордони для людей" програми транскордонного співробітництва Угорщина-Словаччина-Румунія-Україна. Організаторами виступили Інститут суспільних наук Словацької академії наук (м. Кошице), Інститут транскордонного співробітництва (м. Ужгород), та Ужгородське відділення Інституту світової економіки та міжнародних відносин НАН України. У складі закарпатської делегації перебував Отто Ковчар.

У ТПП повіту Марамуреш (Бая-Маре, Румунія) 28 вересня відбулося засідання Ради торгово-промислових палат Карпатського регіону, яку очолює український представник – президент Закарпатської ТПП Отто Ковчар. Нині у міжнародному палатівському об'єднанні представлені Закарпатська, Івано-Франківська, Львівська, Чернівецька області (Україна), повіти Марамуреш, Сату-Маре, Бігор, Харгіта, Сучава (Румунія), області Боршод-Абауй-Земплен, Яс-Надькун-Солнок (Угорщина), Кошицький та Жилінський краї (Словаччина), Підкарпатське воєводство (Польща).

Угорське агентство з інвестицій і торгівлі, ТПП Угорщини за сприяння Міністерства національної економіки Угорщини у 2012 році успішно розбудовували і забезпечували діяльність Бізнес-мережі Карпатського регіону. Вона складається з окремих регіональних центрів, що виконують посередницьку місію в налагодженні торговельно-економічних зв'язків між суб'єктами господарювання, регіональними громадами країн КР. Важливу роль у послідовному розвитку Бізнес-мережі відіграють національні та регіональні торгово-промислові палати країн КР. Шостий за рахунком офіс Бізнес-мережі Карпатського регіону, розташований у приміщенні Закарпатської ТПП, розпочав роботу 7 листопада.

Представники Палати презентували економічний та інвестиційний потенціал регіону на таких міжнародних заходах, як "Українсько-австрійський день трансферу технологій", що пройшов 25 жовтня у Відні (Австрія), та "День української економіки в Баварії", що відбувся 27 листопада у Мюнхені (Німеччина).

Іноземні компанії, зацікавлені у встановленні зв'язків з виробниками, торговими організаціями нашої й інших областей Західного регіону України, мали змогу за посередництва Закарпатської ТПП проводити в Ужгороді презентації своїх товарів і послуг. Упродовж року в Палаті продовжувала працювати і постійно діюча виставка продукції закарпатських підприємств.

В останні роки неабиякої популярності серед ділової спільноти набули семінари з актуальних питань митного, податкового, страхового, банківського законодавства, які Закарпатська ТПП проводить з метою інформаційно-консультаційної підтримки суб'єктів господарювання. Протягом року в семінарах, що відбулися в містах Хуст, Тячів, Ужгород, Свалява, Мукачево, Перечин, взяли участь понад 350 представників підприємств та організацій краю. Палатою проведено також 6 навчальних курсів та 6 курсів підвищення кваліфікації з питань здійснення державних закупівель в Україні.

Дотримуючись принципів відкритості, динамізму й компетентності, підтримуючи партнерські взаємини з державними та комерційними структурами в Україні й за кордоном, Закарпатська ТПП оперативно реагує на запити і пропозиції українських та іноземних компаній, поєднуючи представницькі функції з наданням широкого спектра професійних послуг. Серед них – консультації з питань комерційної діяльності в Україні та за кордоном, здійснення міжнародних маркетингових досліджень, сприяння українським та іноземним компаніям у пошуку бізнес-партнерів, юридично-правове забезпечення господарської, зовнішньоекономічної діяльності.

У 2012 році спеціалісти Палати, згідно зі Статутом ЗТПП та посадовими інструкціями, проводили експертизи кількості, якості вітчизняних та імпортних товарів; здійснювали аналіз витрат давальницької сировини (отриманої для переробки на митній території України) при виготовленні продукції; визначали процентне співвідношення вартості давальницької сировини до вартості готової продукції. За рік проведено 2535 експертиз, у т.ч. товарознавчих – 173, експертиз, пов'язаних з операціями із сировиною, що переробляється в Україні – 2362.

На початку травня фахівці торгово-промислових палат України – учасники чергового семінару на тему "Експертиза

товарів легкої промисловості (взуття, шкіряні та шкіргалантерейні вироби)", що проходив на базі Закарпатської ТПП, – перейняли досвід проведення товарознавчих експертиз на закарпатських підприємствах.

Упродовж року Палата отримувала замовлення на засвідчення сертифікатів походження українських товарів. Усього було видано 8544 сертифікати, у т.ч. за формою "А" – 5378. Також оформлено 1251 висновків про походження товарів.

На підставі сертифіката суб'єкта оціночної діяльності, виданого Закарпатській ТПП Фондом державного майна України, фахівці Палати виконали 94 замовлення з оцінки майна і майнових прав.

Серед інших видів експертних послуг – цінові довідки, маркетингові дослідження ринку (69), визначення кодів товарів згідно з УКТЗЕД (30), технічні й товарознавчі дослідження (21), експертиза прайс-листів (12).

За заявками підприємств та організацій області регіональним центром "GS1 Україна" торік укладено 12 договорів, оформлено 243 заявки для одержання свідоцтв на штрих-коди. Також виконувалися замовлення з оформлення документів на реєстрацію товарних знаків, видачі уніфікованих міжнародних митних документів – карнетів АТА.

Затребуваними залишаються і послуги з письмового перекладу з іноземних мов та іноземними мовами. За рік перекладачами Палати виконано 4209 замовлень, з яких 24,4% припадає на переклад українською, 75,6% – іноземними мовами.

Розвиток діяльності Закарпатської ТПП безпосередньо пов'язаний з економічним благополуччям суб'єктів господарювання. Станом на 1 січня 2013 року Палата об'єднувала 242 підприємства та організації, які представляють основні галузі та сфери діяльності в регіоні. Для більш ефективного забезпечення підприємців палатівськими послугами безпосередньо в районах Закарпаття успішно функціонують Мукачівське та Хустське відділення ЗТПП. Розширюється і спектр послуг, які надаються підприємствам – членам Палати на пільгових умовах. Належна увага приділяється створенню кадрового резерву – експертів, оцінювачів, перекладачів та інших спеціалістів із перспективних для системи ТПП України напрямів діяльності.

У відповідності до "Концепції перспективного розвитку діяльності ТПП України", стратегічною метою діяльності Закарпатської ТПП залишається підвищення ролі й значення системи торгово-промислових палат у вирішенні проблем, що перешкоджають розвитку підприємництва, представлення інтересів суб'єктів господарювання краю на всіх рівнях, створення сприятливих умов для підприємницької, в т.ч. зовнішньоекономічної діяльності, у першу чергу – членів Палати.

Керуючись Законом України "Про торгово-промислові палати в Україні", іншими нормативно-правовими актами, Статутом ЗТПП та рішеннями Президії ЗТПП, Палата й надалі сприятиме подальшому розвитку взаємовигідного співробітництва вітчизняних та іноземних підприємців, пошуку потенційних партнерів й інвесторів, надаватиме зовнішньоекономічні та правові консультації, здійснюватиме довідково-інформаційне забезпечення, впроваджуватиме перспективні види послуг.

У прагненні підвищити ефективність своєї діяльності Закарпатська ТПП працюватиме за такими основними напрямами:

зміцнення членської бази Палати шляхом удосконалення механізму системної взаємодії з членами палати, активізації роботи з потенційними партнерами;

розширення спектру традиційних послуг, удосконалення їх структури, підвищення якості й оперативності надання послуг;

сприяння створенню економіко-правових умов для ефективного провадження всіх видів і форм господарської діяльності;

долучення до вдосконалення управління інноваційно-інвестиційними процесами в край, сприяння впровадженню інновацій та застосуванню сучасних технологій у перспективних галузях економіки;

юридичне забезпечення провадження інвестиційної діяльності, розробка бізнес-планів та інвестпроектів;

сприяння ефективному і якісному вирішенню цивільно-правових спорів шляхом розвитку форм третейського розгляду;

просування товарів і послуг закарпатських підприємств на внутрішньому і зовнішньому ринках;

сприяння українським та іноземним компаніям у пошуку партнерів, встановленні різних форм ділового співробітництва;

організація навчання і підвищення кваліфікації співробітників підприємств та організацій;

формування позитивного іміджу вітчизняних виробників товарів і послуг на міжнародному рівні;

поширення принципів цивілізованого ведення бізнесу і соціальної відповідальності у підприємницькому середовищі;

встановлення і розвиток зв'язків з іноземними спорідненими організаціями і діловими колами, міжнародними організаціями бізнесу;

співпраця з торгово-економічними підрозділами акредитованих в Україні іноземних дипломатичних представництв та відповідними підрозділами посольств України за кордоном;

сприяння розвитку транскордонного співробітництва в рамках співпраці торгово-промислових палат Карпатського регіону;

участь спільно з іноземними партнерами в розробці та реалізації міжнародних програм, проектів і грантів;

організація і проведення в Україні та за кордоном ділових місій, форумів, конференцій, семінарів;

розширення тематики ужгородських ділових зустрічей "Міжнародні контактні дні";

забезпечення рекламної діяльності підприємств в Україні та за кордоном через друковані й електронні засоби системи ТПП України і зарубіжних держав.

Шляхи подальшого зростання ролі Закарпатської ТПП – як регіонального центру розвитку підприємництва – вбачаються в активізації конструктивного діалогу й виробленні стратегії і тактики спільної діяльності з місцевими представницькими й виконавчими органами влади, державними і бізнесовими структурами та їх об'єднаннями.

Наявні можливості й потенціал Палати можна ефективно використовувати при підготовці регіональних проектів рішень з питань розвитку підприємництва та міжнародного співробітництва, розробці й реалізації програм розвитку економіки регіону та інвестиційних проектів, при опрацюванні пропозицій щодо усунення бар'єрів на шляху розвитку середнього і малого бізнесу та внесення їх на розгляд відповідних центральних органів державної влади, а також під час організації міжнародних бізнес-форумів у Закарпатті та залученні підприємців області у ділових заходах за кордоном.

Отто Ковчар,
президент Закарпатської ТПП.

"МІЖНАРОДНІ КОНТАКТНІ ДНІ"

Від конструктивного діалогу до ефективної співпраці

Зорієнтована на пошук потенційних партнерів та інвесторів для вітчизняних підприємців, Закарпатська торгово-промислова палата вже друге десятиліття поспіль організовує бізнес-зустрічі під назвою "Міжнародні контактні дні".

Перша цьогорічна зустріч ділових людей, що відбулася 21 лютого, продемонструвала пожвавлення ринку агропромислового комплексу у сфері виготовлення та продажу споживчої продукції, надання послуг, виробництва техніки й устаткування, мінеральних добрив, засобів захисту рослин. У колах фахівців-аграріїв діловий форум зарекомендував себе як своєрідний плацдарм для налагодження і розвитку співпраці, який щороку збирає вітчизняних і зарубіжних сільгоспвиробників, представників переробної, харчової, хімічної та інших споріднених галузей, науково-дослідних установ та організацій.

Учасники зустрічі з Австрії, Румунії, Словаччини, Угорщини, а також вітчизняні господарники з Києва, Луганська, Львівщини, Рівненщини та Закарпаття мали змогу не тільки вигідно представити свої останні розробки, оцінити їх конкурентоспроможність, обговорити актуальні проблеми галузі, а й обмінятися досвідом із застосування найбільш досконалих технологій в агропромі, проаналізувати можливості розширення свого бізнесу, укласти прямі контракти на поставку продукції уже в цьому сезоні. "Міжнародні контактні дні" вкотре стали діловим "майданчиком" і для демонстрації досвіду малих форм господарювання в АПК нашого краю – фермерських господарств, об'єднаних в Асоціацію фермерів і приватних землевласників Закарпатської області.

Свою підтримку аграріям висловили почесні гості, що брали участь у міжнародному форумі, – Генеральний консул Словацької Республіки в Ужгороді Янка Буріанова, перший секретар Генконсульства СР в Ужгороді Александер Шкурла, представники Головного управління агропромислового розвитку Закарпатської обласної держадміністрації – начальник відділу організації виробництва продукції рослинництва, маркетингу та агротехнічних послуг Олександр Юрик і начальник відділу переробної та харчової промисловості Наталія Мушка, головний спеціаліст Головного управління з питань європейської інтеграції, зовнішньоекономічних зв'язків та туризму ЗОДА Уляна Гурчумелія, головний державний інспектор Закарпатської області з держнагляду за якістю продукції, додержанням стандартів і норм та державного метрологічного нагляду, директор ДП "Закарпатський науково-виробничий центр стандартизації, метрології та сертифікації" Василь Піняшко.

Наступні "Міжнародні контактні дні" в Ужгороді, вже за тематикою "Лісозаготівля та деревообробка, меблеве виробництво, обладнання і технології", стали місцем зустрічі потенційних партнерів з України, Австрії, Естонії, Угорщини, Польщі та Словаччини.

На діловому форумі, що проходив 20-21 березня у конференц-залі Закарпатської торгово-промислової палати, були широко представлені вітчизняні підприємства, діяльність яких базується на використанні природного ресурсу – лісу, з Донецької, Київської, Львівської, Волинської, Івано-Франківської, Хмельницької та Закарпатської областей.

Учасників вітали віце-президент ТПП України, президент Закарпатської ТПП Отто Ковчар, консул з економічних питань Генерального консульства України в Пряшеві Оксана Ліщишин, головний спеціаліст Головного управління з питань європейської інтеграції, зовнішньоекономічних зв'язків та туризму Закарпатської облдержадміністрації Уляна Гурчумелія.

Серед запрошених гостей були акредитовані в Ужгороді представники дипломатичного корпусу Словаччини та Угорщини, керівник Австрійського торгового офісу у Львові Надія Богатиренко, генеральний директор Угорсько-української торгової палати Дьордь Кота, керівник офісу Бізнес-мережі Карпатського регіону в Ужгороді Арпад Баті, менеджер департаменту міжнародних зв'язків Кошицької регіональної палати Словацької ТПП Івета Томкова, представники державного підприємства "Закарпатстандартметрологія".

Ключовою частиною програми міжнародного заходу стали індивідуальні переговори, під час яких учасники мали нагоду ознайомитися з технічними й технологічними новинками, зорієнтуватися в пропозиціях щодо співпраці, узгодити взаємовигідні умови, запропонувати свою продукцію та послуги.

Від зарубіжних підприємців звучали пропозиції стосовно деревообробного обладнання, техніки для лісозаготівельних робіт і переробки відходів деревини, допоміжних матеріалів та фурнітури для меблевого виробництва. Як і раніше, вони цікавилися імпортом лісоматеріалів та напівфабрикатів із деревини.

Українські учасники найбільшу зацікавленість проявили до сучасного деревообробного обладнання, можливостей впровадження новітніх технологій, налагодження довготривалої кооперації у формі завершеного виробничого циклу, залучення інвестицій у реструктуризацію виробництва. Водночас вітчизняні виробники запропонували на зарубіжний ринок продукцію лісової, деревообробної та меблевої промисловостей, у тому числі – унікальні дерев'яні меблі, а також машини й обладнання для цих галузей, зокрема для первинної та вторинної обробки деревини.

Інф. "ДВ" ЗТПП.

Створення та просування спільних туристичних продуктів сприяє розвитку прикордонних регіонів України й Угорщини

Перспективи розвитку транскордонного туризму на українсько-угорському прикордонні обговорювали учасники круглого столу, який відбувся в Ужгороді 22 березня за ініціативи Закарпатської облдержадміністрації та Центру українсько-угорського регіонального розвитку. В роботі круглого столу брали участь представники місцевих органів влади, громадських організацій, туристичних асоціацій, бізнес-структур, експерти з питань розвитку туризму із Закарпаття та Саболч-Сатмар-Березької області Угорщини. Серед винесених на розгляд питань – спільна координація регіональних туристичних проектів, об'єднання існуючих та розробка нових транскордонних туристичних маршрутів, вирішення проблем перетину українсько-угорського кордону туристами.

Як зазначив заступник голови Закарпатської облради Андрій Сербайло, розвиток туризму та рекреації – один із пріоритетних напрямів, відображених у регіональній стратегії розвитку області та галузевих програмах, схвалених обласною радою. Укладанню угод із країнами-сусідами – Угорщиною, Румунією, Словаччиною та Польщею сприяло ухвалення у 2008 році Радою Карпатського Єврорегіону концепції міжнародного туристичного маршруту "Карпатський туристичний шлях". На його основі розроблені та реалізуються близько десяти проектів у рамках міжрегіонального і транскордонного співробітництва, а також більше десяти інвестиційних проектів із розбудови інфраструктури туризму. Закарпаттю є що показати: Синевирське озеро – одне з семи чудес України, Долину нарцисів, букові праліси, занесені до Всесвітньої спадщини ЮНЕСКО, унікальні сакральні пам'ятки, середньовічні замки, церкви. Загалом область має високий природно-рекреаційний і курортний потенціал для того, аби стати осередком оздоровлення і туризму світового рівня.

Завдяки унікальному географічному розташуванню, Закарпаття має великий потенціал для співпраці з регіонами сусідніх держав, зауважила консул Генконсульства Угорщини в Ужгороді Юдіт Горват. "Угорщина підтримувала і надалі підтримуватиме входження України до шенгенського простору, що зробить цю співпрацю ще більш ефективною".

Її підтримав і голова Загальних зборів області Саболч-Сатмар-Берег Оскар Шестак та закликав і надалі спільно розвивати міжнародний туризм – найперспективніший напрям активізації соціально-економічного розвитку сусідніх регіонів України та Угорщини, запропонувавши туристам третіх країн все те, що є тільки у нас.

Олександр Марченко, в.о. начальника Головного управління з питань європейської інтеграції, зовнішньоекономічних зв'язків і туризму ЗОДА, повідомив про подання до європейських інституцій, які займаються туризмом, низки конкретних пропозицій. Зокрема мова йде про створення єдиного підходу до маркування туристичних маршрутів задля кращої інтеграції у цю систему України та про приєднання туристично-інформаційних центрів Закарпаття до єдиної європейської системи, що розширить можливості інформування про туристичні продукти.

У туризмі приховані великі можливості, вважає Арпад Гонус, заступник голови Спілки сільського та агротуризму Угорщини: "Турист не знає про державні кордони, він пізнає їх, коли його зупиняють. Тому треба створити для мандрівника відповідні умови. Всі шанси залишитися конкурентним має сільський туризм, якщо він не піддасться глобалізації. У цьому контексті немає непривабливих сіл".

До важливих напрямів взаємодії Арпад Гонус відносить створення туристичних тематичних шляхів, встановлення вказівників та інформаційних стендів. Треба працювати як над інформуванням, так і над покращенням інфраструктури. Туристи, які звикли до комфортних умов, не матимуть бажання відвідувати місця, де зафіксовано поганий стан доріг чи незадовільний стан закладів. "У наш час слово, точніше людський поголос, є найсильнішим маркетингом", – наголошує експерт.

За словами директора Центру українсько-угорського регіонального розвитку Йосипа Торпої, Закарпаття та Угорщина мають значний потенціал для розвитку туризму. Багато закарпатців нині їздять до Угорщини у велнес-тури, проте частина бажаючих змушена відмовитися від подорожей через відсутність віз та затримування на кордоні. Водночас, чимало угорців, які приїздять до нашого краю з метою придбання товарів, вподобали так званий шопінг-туризм. Хоча спостерігається тенденція до зростання їхнього інтересу і до архітектурних та історичних пам'яток Закарпаття.

Йосип Торпої також охарактеризував спільні програми з розвитку туризму, у яких Закарпаття виступало як співвиконавець. За період 1995-2003 років було реалізовано 6 транскордонних проектів, пов'язаних із туризмом, загальною вартістю 145 тис. євро. Серед тем проектів – розробка пакетів туристичних програм, розвиток водного туризму на Тисі, транскордонні маршрути пам'яток архітектури і туризму.

У 2004 році, після вступу країн Центральної Європи до Євросоюзу, статус співпраці між Україною та новими членами ЄС суттєво змінився: за три роки на розвиток туризму в українсько-угорському регіоні за трьома проектами було витрачено 320 тис. євро. Впродовж 2007-2013 років у рамках Програми прикордонного співробітництва Угорщина-Словаччина-Румунія-Україна вже реалізовано 6 туристичних проектів з бюджетом 2 млн. євро. В їх числі – проект "Управління транскордонними дистинаціями на територіях Угорщини та Закарпаття" та "Інтегрована мережа велосипедних туристичних маршрутів уздовж українсько-угорського кордону". Всього за майже 20 років за кошти ЄС на розвиток туристичної галузі на українсько-угорському кордоні було виділено понад 2 млн. 500 тис. євро.

Як відмічали учасники круглого столу, важливим фактором для подальшого розвитку туризму в межах українсько-угорського прикордоння є не лише фінансування галузі, а й добре налагоджена функціонуюча система, де зв'язки між учасниками – достатньо міцні та конструктивні. Цей напрям діяльності став визначальним для органів місцевого самоврядування обох прикордонних областей. Закарпатською облрадою реалізується Програма розвитку туризму і курортів Закарпатської області на 2011-2015 роки. А в Угорщині вже готуються до реалізації плану розвитку туризму на східних кордонах ЄС на 2014-2020 роки, кінцева мета якого – підвищення рівня життя людей та конкурентоспроможності прикордонних територій.

Інф. "ДВ" ЗТПП.

УКРАЇНА–СЛОВАЧЧИНА

20 РОКІВ ДОБРОСУСІДСТВА І ПАРТНЕРСТВА

У січні цього року Україна і Словацька Республіка відзначили 20-ту річницю встановлення дипломатичних відносин, а в червні відзначатимуть 20-річчя підписання міждержавного Договору про добросусідство, дружні відносини і співробітництво. Україна однією з перших країн світу 1 січня 1993 року визнала державну незалежність Словаччини. Практично одразу почали працювати посольства в Братиславі та Києві. У 2000 році було відкрито Генеральне консульство СР в м. Ужгород, а 2003-го - Генеральне консульство України в м. Пряшів. Водночас, згідно із принципом правонаступництва та відповідними домовленостями сторін, датою встановлення дипломатичних відносин можна вважати й червень 1934 року, коли ЧСР та СРСР налагодили дипломатичні зв'язки. У квітні 1935-го рішенням чесько-словацького уряду було засновано і генеральне консульство ЧСР в Києві.

Із приводу цього, варто зауважити, що українсько-словацькі зв'язки мають ще давніші традиції і не обмежуються вказаними періодами новітньої історії. Наші народи - близькі сусіди, які не одне століття живуть поруч, допомагаючи і підтримуючи один одного у непрості часи минувшини та сьогодення. За твердженнями багатьох дослідників, словаки - найближчі "генетичні родичі" українців: обидва народи мали подібну соціальну структуру, побут, мову і народну творчість.

Широкі можливості для всебічного міждержавного співробітництва обумовлені багатьма об'єктивними факторами - наявністю спільних кордонів, глибокими історичними та культурними зв'язками українського і словацького народів, відсутністю будь яких взаємних територіальних претензій, традиційними господарськими зв'язками та взаємодоповнювальним характером національних економік, існуванням доволі чисельної української національної меншини у Словаччині та словацької - в Україні, зокрема в Закарпатті.

Обидві країни після здобуття незалежності обрали шлях системних реформ як у внутрішній, так і в зовнішній сферах, прагнучи досягти якісних суспільних перетворень, здійснити перехід від тоталітарної організації до демократичної, від планової економіки до ринкової, від державницьких пріоритетів до гуманістичних. Хоча в початковий період розвитку українсько-словацьких політичних відносин їм бракувало належної динамічності та цілеспрямованості. На певних етапах позначалися і проблеми внутрішньої трансформації, відсутність чіткої стратегії взаємин та координації в реалізації зовнішньополітичних пріоритетів, а також певні зовнішні чинники. Та, попри все, політичний діалог на всіх рівнях тривав безперервно, поступово закріплюючи позитивну динаміку розвитку двосторонніх відносин, які чимдалі набували ознак стратегічних. Нині ця тенденція проявляється у багатьох сферах - політичній та візовій, торговельно-економічній, енергетичній і транспортній, транскордонній та міжрегіональній, міжетнічній, культурній, освітній та ін.

Логічний розвиток та зміст українсько-словацьких взаємин спрямований насамперед на підтримку поступового входження нашої країни до європейського простору. Як повноправний член Євросоюзу Словацька Республіка всебічно сприяє Україні у її прагненні стати невід'ємною інтегрованою складовою сучасної Європи. Досвід вступу Словаччини до ЄС, зокрема пройдений нею шлях внутрішньої трансформації, адаптації національного законодавства до європейських стандартів, для нас є безцінним. У контексті реалізації конкретних дієвих програм, механізмів у сфері євроінтеграції, варто відзначити "Національний конвент щодо Європейського Союзу в Україні", який передбачає передачу українській стороні словацького досвіду організації загальнонаціональної дискусії (конвенту) щодо різноманітних аспектів функціонування Євросоюзу. Позитивно оцінюється українською стороною діяльність Центру передачі інтеграційного і трансформаційного досвіду (CETIR), створеного у 2010 році при Міністерстві закордонних справ Словаччини, який сприяв проведенню стажувань представників України у міністерствах та відомствах цієї держави.

Заслуговує на увагу і багатостороннє співробітництво України зі Словаччиною в рамках членства країн в Організації Об'єднаних Націй та співпраці України з Північноатлантичним Альянсом, а також розвиток формату відносин "Вишеградська група + Україна", взаємодія в інших провідних організаціях - ОБСЄ, Ради Європи, Дунайській комісії. Активне співробітництво здійснюється на рівні груп міжпарламентської дружби у складі Верховної Ради України та Національної Ради Словацької Республіки.

Важливе місце у відносинах між нашими державами посідає торговельне та інвестиційне співробітництво. Загальний зовнішньоторговельний обіг, починаючи у 1993 році з кількох десятків мільйонів доларів США, щороку стабільно зростав і 2012-го становив 1 млрд. 324,7 млн. дол. США, в т.ч. експорт товарів і послуг - 709,6 млн. дол. США, імпорт - 615,1 млн. дол. США. Станом на кінець І кварталу цього року в економіку України залучено словацьких інвестиції у сумі 81,1 млн. дол. США. Наразі перспективним вважається співробітництво в енергетичній галузі та у сфері транзиту енергоносіїв, оскільки диверсифікація шляхів їх постачання і пошук нових джерел енергії набуває в усьому світі особливого значення. Позитивний вплив на подальші економічні взаємини двох країн, безумовно, матиме і зона вільної торгівлі, створення якої передбачається після підписання Україною Угоди про асоціацію з ЄС.

Подальша загальна динаміка розвитку міждержавних та міжрегіональних зв'язків залежатиме також від повноцінного використання наявних механізмів двосторонніх органів високого рівня - Міжурядової українсько-словацької комісії з економічного, промислового та науково-технічного співробітництва, Міжурядової українсько-словацької комісії з питань транскордонного співробітництва, Двосторонньої українсько-словацької комісії з питань національних меншин, освіти та культури. Прискоренню інтеграційних та кооперацийних процесів на різних рівнях покликана сприяти й Українсько-словацька Ділова рада, створена у 2000 році за ініціативи торгово-промислових палат України і Словаччини з метою акумулювання пропозицій підприємницьких структур щодо усунення бар'єрів на шляху впровадження перспективних форм двосторонньої співпраці, а також лобіювання інтересів суб'єктів господарювання в органах державної влади двох країн.

Один із основних векторів співпраці, що нині розвивається досить високими темпами, - міжрегіональне і прикордонне співробітництво, яке дає можливість поступово підвищувати рівень соціально-економічного розвитку відповідних територій, насамперед - периферійних, підвищувати значимість місцевих влад сусідніх країн у розширенні міжнародної співпраці шляхом інтеграції в головних сферах діяльності територіальних формувань. Єдина ділянка спільного кордону України зі Словаччиною, протяжність якої становить 98,5 км, розташована в Закарпатті. Тому не дивно, що, з-поміж інших, найбільш активно співпрацює з цією країною саме наша область, довгі роки залишаючись традиційним діловим партнером і добрим сусідом передусім східних словацьких країв - Пряшівського і Кошицького. У рамках прикордонного співробітництва та домовленостей, зафіксованих у відповідних угодах, активно взаємодіють та діляться досвідом роботи представники органів державної влади і місцевого самоврядування, заклади освіти, науки і культури, медичні установи, релігійні організації, громадські об'єднання і, звичайно, представники бізнесу, в основному малого і середнього.

Сьогодні з 887 підприємств із прямими іноземними інвестиціями, які працюють на Закар-

патті, 112 зареєстровані як українсько-словацькі. Загальний обсяг інвестицій в економіку області зі Словаччини складає 9 млн. 743 тис. дол. США, протягом 2012 року він збільшився на 938,6 тис. дол. США. Найбільше словацьких інвестицій розміщено в Ужгороді та Мукачеві, Ужгородському і Мукачівському районах. Загальний обсяг зовнішньої торгівлі товарами і послугами Закарпатської області та Словаччини за минулий рік склав 123,2 млн. дол. США, в т.ч. експорт - 92 млн. дол. США, імпорт - 31,2 млн. дол. США.

Не менш важливою складовою українсько-словацького відносин є співробітництво в культурно-гуманітарній, національно-етнічній сферах. Не секрет, що проблема збереження національної ідентичності словаків Закарпаття та українців Словаччини, яких об'єднує не тільки близьке географічне розташування, а й спільність історичних доль та культурна близькість народів, не втрачає актуальності. Нині забезпеченню прав і свобод представників національних меншин - української в Словаччині і словацької - в Україні сприяє інтенсивний політичний діалог, який ведеться на усіх рівнях. Зокрема в Ужгороді вже відкрито школу зі словацькою мовою навчання та центр словацької культури. На черзі - завершення проекту створення відповідного центру української культури в Пряшеві. Ефективним засобом розвитку співпраці та дружніх відносин є проведення днів добросусідства на кордоні двох держав.

У нашому краї, де за переписом населення 2001 року проживало 5,6 тис. словаків (по Україні 6,4 тис. чол.), особлива роль у збереженні національно-культурних і духовних традицій словацької спільноти належить громадським організаціям. Серед них - культурно-освітня організація "Матіца словенска" на Закарпатті, товариство словаків Закарпаття ім. Л. Штура, Закарпатське обласне культурно-просвітнє товариство словацьких жінок "Довіра", обласне товариство словацької інтелігенції Закарпаття. Вони беруть активну участь у громадсько-культурному житті краю, підтримують тісні зв'язки із громадськими організаціями Словаччини, виступають ініціаторами проведення науково-практичних конференцій з проблем національних меншин, культурно-освітніх, мистецьких та спортивних акцій.

До основних зовнішньополітичних пріоритетів України, крім європейської інтеграції, розвитку двостороннього співробітництва, участі у діяльності міжнародних організацій, належить співпраця із закордонними українцями. За даними словацького перепису населення 2001 року осіб українського походження, які ідентифікували себе за двома етнонімами - русини та українці, тут проживало 35 тис. чол., з яких 24,2 тис. чол. назвали себе русинами, а 10,8 тис. чол. - українцями. У плані вирішення актуальних питань, що стосуються прав і свобод національних меншин, слід відзначити ефективну взаємодію Посольства України в Словаччині, в тому числі - Генерального консульства України в Пряшеві, з представницькими організаціями закордонних українців - Словацько-українським товариством та Союзом русинів-українців Словацької Республіки.

Отто Ковчар,
співголова Українсько-словацької Ділової ради.

Монографію про українсько-словацькі відносини презентували в Кошице

Наукові розвідки з новітньої історії відносин між Україною і Словацькою Республікою суттєво доповнила монографія кандидата історичних наук, старшого наукового співробітника Науково-дослідного інституту політичної регіоналістики Ужгородського національного університету, радника президента Закарпатської ТПП з питань науки, освіти і культури, співголови Ради громадського об'єднання "Закарпатське товариство чеської культури" Тетяни Сергієнко "Українсько-словацькі відносини: формування системи міждержавного співробітництва (90-ті роки XX – початок XXI століть)". Шосте видання із Серії "Studia Regionalistica", здійснене НДІ політичної регіоналістики, ДВНЗ "Ужгородський національний університет", що торік побачило світ в Ужгородському інформаційно-видавничому центрі "ЗІППО", привернуло увагу науковців та широкої громадськості в Україні та сусідній Словаччині.

Презентація книги української дослідниці відбулася 22 лютого в Культурно-освітньому центрі Державної наукової бібліотеки м. Кошице (СР). Організаторами заходу виступили Кошицька регіональна організація Словацько-українського товариства, Кошицький інститут суспільних наук Словацької академії наук, Державна наукова бібліотека м. Кошице, Об'єднання слов'янської взаємності регіону Кошице, Кошицька регіональна рада Союзу русинів-українців СР.

Учасників зібрання вітали директор Державної наукової бібліотеки м. Кошице доктор Ян Гашпар та ініціатор презентації й один із рецензентів монографії – директор Кошицького інституту суспільних наук, доктор Маріан Гайдош.

Голова Кошицької регіональної організації Словацько-українського товариства Іван Бача представив українську делегацію – старших наукових співробітників НДІ політичної регіоналістики УжНУ, кандидатів історичних наук Тетяну Сергієнко й Тетяну Безегу та голову Агенції досліджень регіонального соціуму "Карпатія", кандидата історичних наук Маріана Токаря.

Виступаючі відзначали важливість дослідження словацько-українських взаємин, що не тільки допомагає простежити позитивні й негативні тенденції в розвитку двосторонньої співпраці та визначити основні завдання з удосконалення системи партнерських відносин між Україною і СР, а й значно сприяє зближенню науковців двох країн.

Презентована монографія – одна з перших у словацькій та українській історіографії узагальнююча історична робота з комплексним аналізом українсько-словацького міждержавного співробітництва в період 90-х років XX – початку XXI століть. На основі введення до наукового обігу нових матеріалів із центральних державних і відомчих архівів України та Словаччини Тетяна Сергієнко розглядає проблеми взаємовідносин в умовах перехідного періоду та формування договірно-правової бази міждержавних стосунків двох незалежних країн після 1993 року, становлення системи взаємодії між основними державними інституціями – парламентами й урядами, главами держав і урядів, міністерствами та відомствами, висвітлює діяльність Міжурядової українсько-словацької комісії з питань торгово-економічного і науково-технічного співробітництва та Міжурядової українсько-словацької комісії з питань національних меншин, освіти і культури.

Не менш важливим є розкриття автором наукової праці питання про добросусідський, партнерський характер міждержавних відносин між Україною і Словаччиною в досліджуваний період, взаємодію регіональних та місцевих органів державної влади і самоврядування, транскордонну співпрацю регіонів двох країн, у тому числі в рамках Карпатського Єврорегіону.

Матеріали досліджень Тетяни Сергієнко стануть у пригоді історикам, міжнародникам, політологам, сприятимуть поглибленню знань студентів, аспірантів, викладачів та всіх, хто цікавиться історією Словаччини і становленням та розвитком українсько-словацьких відносин.

Інф. "ДВ" ЗТПП.

ЧЕСЬКА ВИСОЧІНА – УКРАЇНСЬКЕ ЗАКАРПАТТЯ: ПОТЕНЦІАЛ ВЗАЄМОДІЇ ЗРОСТАЄ

Обмін делегаціями з краєм Височіна, з яким Закарпаття плідно співпрацює на основі укладеної у 2008 році угоди, вже став звичною подією. Цьогоріч на початку лютого на запрошення гетьмана краю Їржі Б'єгоунека у Височіні побували представники нашого депутатського корпусу. У складі делегації – заступник голови облради Андрій Сербайло, керуючий справами виконавчого апарату облради Михайло Попович, директор Міжнародного благодійного фонду "ВіЗа" Володимир Чубірко, Мукачівський міський голова Золтан Ленд'єл, депутати облради, голови райрад.

У рамках візиту делегація зустрілася з першим заступником гетьмана Височіни Владіміром Новотним, сенатором Парламенту Чеської Республіки Мілошем Вистрчілом та крайовими депутатами, з якими предметно обговорено питання подальшої співпраці та реалізації спільних проектів у різних напрямах господарювання.

Представники сторін відзначали, що за роки партнерства в окремих районах нашого краю загалом реалізовано 25 спільних інвестиційних проектів загальною вартістю понад 16 мільйонів гривень. Для цього створено Міжнародний благодійний фонд "ВіЗа", через який здійснюється фінансування реконструкції дитсадків, учбових закладів, лікарень, центрів соціальної реабілітації.

Сенатор Мілош Вистрчіл серед іншого повідомив, що в новому чеському Парламенті також діятиме Клуб друзів Закарпаття. Першочерговим завданням для них стане вирішення питання про відкриття в Ужгороді консульства Чехії. Сенатори – члени Клубу друзів Закарпаття активно долучатимуться і до реалізації спільних міжрегіональних проектів.

Для остаточного узгодження програми подальшого співробітництва у 2013 році наприкінці лютого до Ужгорода з робочим візитом прибули гетьман Височіни Їржі Б'єгоунек та керівник крайового уряду Зденек Кадлец.

В обласній раді чеських гостей приймали голова облради Іван Балога та його заступник Андрій Сербайло, керуючий виконавчим апаратом облради Михайло Попович, голова постійної комісії з питань транскордонного співробітництва Михайло Кічковський, директор Міжнародного благодійного фонду "ВіЗа" Володимир Чубірко.

В ході зустрічі представники обидвох регіонів констатували, що впродовж минулого року все намічене вдалося реалізувати. За спільними проектами реконструйовано низку соціальних об'єктів. Шість із них уже здано в експлуатацію, а чотири, перехідні, заплановано здати у 2013-му.

Торік за рахунок бюджету краю Височіна також обладнано чесько-український клас в УжНУ, видано посібник "Лекції про державне управління", проведено семінар для сільських голів із обміну досвідом роботи органів місцевого самоврядування Чеської Республіки. Студенти УжНУ навчалися у літній школі журналістики імені Гавлічка Боровського у Височіні. Група соціальних працівників Закарпаття пройшла професійне стажування у Чехії. Закарпатські спортсмени взяли участь у параолімпійських іграх для дітей з фізичними вадами.

Іван Балога та Їржі Б'єгоунек домовилися підтримати ряд спільних заходів між Закарпаттям та Височіною на поточний рік. Зокрема, проведення в травні днів чеської культури в Закарпатті, а в листопаді – днів української культури у Височіні. Також цього року планується призначити почесних консулів Чеської Республіки в Ужгороді та України в Їглаві. Будуть реалізовані проекти зі стажування в Чехії працівників соціального забезпечення, участі студентів та спортсменів у міжрегіональних заходах на теренах Височіни.

Разом із тим у рамках двосторонньої співпраці передбачається реконструювання визначених сторонами соціальних та навчальних закладів у районах області. На реалізацію 15 запланованих спільних проектів чехи готові виділити шість мільйонів крон. Після підготовки технічної документації та забезпечення співфінансування перелік конкретних об'єктів буде затверджено крайовими органами самоврядування Височіни та Закарпаття.

Тетяна Сергієнко,
співголова Закарпатського товариства чеської культури.

КОРДОНИ ОЧИМА ЛЮДЕЙ

BORDERS through the eyes of people

У рамках реалізації проекту "Кордони очима людей" 24-25 січня в Ужгороді проходила Міжнародна науково-практична конференція "Методологія та інструментарій соціологічного аналізу транскордонного співробітництва". У заході брали участь представники громадських організацій - учасників транскордонного співробітництва сусідніх регіонів Угорщини, Словаччини, Румунії, України, ряду інших країн Європи та Азії, провідні науковці, експерти-практики, представники органів державного управління та місцевого самоврядування.

Учасників конференції вітали В. Гудак - державний секретар Міністерства фінансів Словацької Республіки, В. Приходько - заступник голови Закарпатської облдержадміністрації, Ф. Жолт - консул Генерального консульства Угорщини в Ужгороді, Б. Майорне-Ласло - представник голови Загальних зборів області Саболч-Сатмар-Берег Угорщини.

На пленарному засіданні відбулась презентація проекту "Кордони очима людей", який реалізовується на території чотирьох країн - України (Закарпатська область), Угорщини, Румунії, Словаччини. Із доповідями виступили С. Устич - координатор проекту, директор Інституту транскордонного співробітництва, кандидат філософських наук (Соціологічна рефлексія в системі інформаційного сервісу транскордонного співробітництва) та М. Чурилов - доктор соціологічних наук, провідний науковий співробітник Інституту соціології НАН України, генеральний директор ТОВ "TNS Ukraine" (Методологічний та методичний апарат конкретно-соціологічних досліджень транскордонного співробітництва).

Свої бачення стосовно ефективності дослідження процесів, які відбуваються на кордонах, представили: Л. Фалтян - академік, віце-президент Словацької академії наук, В. Приходько - кандидат історичних наук, старший науковий співробітник Регіонального філіалу Національного інституту стратегічних досліджень в м. Ужгороді, заступник голови Закарпатської облдержадміністрації, В. Матій - директор Закарпатського регіонального центру інвестицій та розвитку, І. Шюлі-Закар - професор, керівник відділу соціальної географії та планування регіонального розвитку Дебреценського університету (Угорщина), В. Симчера - доктор економічних наук, професор, віце-президент Російської академії економічних наук, І. Артьомов - кандидат історичних наук, професор, в.о. ректора Закарпатського державного університету, П. Токар - кандидат соціологічних наук, директор Українського центру науки і культури при Посольстві України в Республіці Казахстан, професор Євразійського національного університету ім. Л. М. Гумільова в м. Астана, О. Передрій - кандидат економічних наук, професор, декан факультету економіки і туризму Закарпатського державного університету, О. Лукша - кандидат фізико-математичних наук, доцент, директор Міжнародного інституту людини і глобалістики "Ноосфера".

Виголошені науково-практичні повідомлення викликали жвавий інтерес та дискусію учасників форуму під час засідань двох тематичних груп: "Соціологічне знання як складова інформаційного забезпечення транскордонного співробітництва" (модератор - О. Передрій) та "Методологія і методика конкретно-соціологічного дослідження транскордонного співробітництва" (модератор - М. Чурилов).

На основі проведеної дискусії були визначені основні результати конференції, а саме спільне формулювання алгоритму конкретно-соціологічних досліджень транскордонного співробітництва, узгоджене бачення основних його методологічних та методичних засад. Важливим підсумком можна вважати і встановлення безпосередніх контактів та узгодження особистих поглядів представниками сторін - координаторами та експертами проекту. На думку учасників науково-практичної конференції, досягнуті результати стануть запорукою успішної майбутньої роботи з імплементації проекту "Кордони очима людей".

Інф. "ДВ" ЗТПП.

СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ РОЗВИТОК

За даними Головного управління статистики в Закарпатській області, порівняно з 2011 роком обсяги випуску промислової продукції в Закарпатті зросли на 1,4% (по Україні - спад на 1,8%). У переробній промисловості спостерігалося зростання на 1,8%, у добувній допущено спад на 23,7%. Високі темпи приросту випуску продукції досягнуто у таких галузях переробної промисловості, як виробництво неметалевої мінеральної продукції (в 1,3 раза), машинобудування (на 11,1%), целюлозно-паперове виробництво і видавнича діяльність (на 2,1%).

Загальний обсяг реалізованої продукції у відпускних цінах підприємств за 2012 рік становив 8644,5 млн. грн. проти 8264,3 млн. грн. у 2011-му, тобто збільшився на 380,3 млн. грн. У структурі реалізованої промислової продукції за видами діяльності найбільшу питому вагу (81,1%) займає продукція переробної промисловості, в т.ч. підприємств машинобудування - 48,5%; 17,8% припадає на виробництво та розподілення електроенергії, газу і води, 1,1% - на добувну промисловість.

Індекс обсягів сільськогосподарського виробництва в усіх категоріях господарств становив у 2012 році 104,3%, в т.ч. у сільгосппідприємствах - 118,8%, у господарствах населення - 103,5%. За рік у галузі тваринництва вироблено 86,5 тис. тонн м'яса у живій вазі, 400,8 тис. тонн молока та 331,9 млн. штук яєць, що становить порівняно з попереднім роком відповідно 112,4%; 102,9% та 101,1%. Відбулося збільшення поголів'я корів - на 1%, свиней - на 1,5%, овець і кіз - на 26%, птиці - на 0,5%.

Будівельними організаціями всіх форм власності за 2012 рік виконано робіт у сумі 379,5 млн. грн., що на 25,7% менше відповідного періоду минулого року. За характером будівництва основний розподіл робіт припадає на нове будівництво, реконструкцію і технічне переозброєння (73,2% від загального обсягу), решта - на капітальний і поточний ремонт (17,4% та 9,4% відповідно). В області введено в експлуатацію 366,3 тис. кв. метрів загальної площі житла, що на 12,3% більше, ніж торік.

За 2012 рік транспортними організаціями області перевезено 4,5 млн. тонн вантажів, що більше на 2,8% ніж у 2011-му, та 54 млн. пасажирів, що на 1,5% менше минулорічного періоду.

Загальний обсяг продажу споживчих товарів за всіма каналами реалізації становив 16,8 млрд. грн., що на 12,7% більше 2011 року. Товарообіг офіційно зареєстрованих підприємств роздрібної торгівлі та ресторанного господарства збільшився на 6,4% порівняно з попереднім роком і склав 8 млрд. грн.

За минулий рік на території області мобілізовано податків і зборів (обов'язкових платежів і митних надходжень) до державного і місцевих бюджетів без відшкодування податку на додану вартість, включаючи власні надходження бюджетних установ, у сумі 3775,6 млн. грн., що становить 108,3% проти показника 2011 року. Обсяг зібраних податковими органами податків і зборів збільшився на 11,8% і становив на 1 січня 2013-го 2009,8 млн. грн. Податковий борг до зведеного бюджету на початок цього року становив 76,2 млн. грн., порівняно з січнем минулого року він зменшився на 12,7% або на 11,1 млн. грн. За рахунок вжитих заходів щодо погашення податкового боргу до зведеного бюджету за рік мобілізовано 53,3 млн. грн.

Упродовж 2012 року надходження власних коштів до бюджету Пенсійного фонду зросли на 11,7% і становили 2328 млн. грн. Водночас заборгованість до Пенсійного фонду на 1 січня ц.р. склала 25,7 млн. грн., що на 12,9% більше порівняно з початком минулого року.

Середньомісячна заробітна плата в області у 2012 році становила 2351 грн., що на 13,6% більше 2011-го (в Україні - 3025 грн.). Номінальна середньомісячна зарплата штатного працівника, зайнятого в галузях економіки регіону, за грудень минулого року склала 2695 грн., що на 8,1% більше відповідного місяця попереднього року. Заборгованість із виплати заробітної плати в області на 1 січня 2013-го становила 10579 тис. грн. і порівняно з початком минулого року зменшилась на 21,8%.

Станом на 1 січня 2013 року на обліку в державній службі зайнятості перебувало 13730 безробітних, що на 15,6% більше, ніж на початок минулого року. За 2012 рік в області працевлаштовано 20222 особи (на 2,4% більше відповідного періоду 2011-го), створено 23555 нових робочих місць, що становить 131,7% річного завдання регіональної програми зайнятості населення.

ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ

За підсумками 2012 року загальний обсяг зовнішньоторговельного обороту залишився на рівні попереднього року і становив 3394,2 млн. дол. США. При цьому, експорт товарів зменшився порівняно з 2011 роком на 0,9% (1385,1 млн. дол. США), імпорт товарів зріс на 0,5% (2009,1 млн. дол. США). Сальдо зовнішньої торгівлі товарами - від'ємне і становить 624,0 млн. дол. США.

Найбільші обсяги продукції область експортує до Угорщини (48,6% всього експорту товарів), Росії (14,2%), Австрії (6,6%), Словаччини (6,4%), Німеччини (5,8%) і Польщі (3,4%), а імпортує з Білорусі (12,7% всього імпорту в область), Китаю (12,4%), Чехії (10,6%), Німеччини (10,1%), Росії (8,2%) та Угорщини (7,8%).

Загалом, на зовнішню торгівлю товарами з країнами Європи припадає 61,8%, Азії - 17,4%, країнами СНД - 18,6%. Найбільш суттєву роль у зовнішньоекономічній діяльності регіону відіграють зв'язки із сусідніми державами - Угорщиною, Словаччиною, Польщею і Румунією, оскільки частка обсягу торгівлі товарами з ними становить 31,9% загальнообласного обсягу. Зовнішньоторговельний оборот з цими країнами у 2012 році порівняно з 2011 збільшився на 0,7% за рахунок зростання імпорту продукції на 5,0%.

Щодо зовнішньої торгівлі послугами, то за 2012 рік надано та отримано послуг на суму 101,6 млн. дол. США, що менше попереднього річного показника на 7,9%. Сальдо зовнішньоторговельного балансу послуг позитивне і становить 26,8 млн. дол. США.

Минулого року експортовано послуг на суму 64,2 млн. дол. США (на 5,1% менше, ніж протягом 2011 року). За цей же період імпортовано послуг на суму 37,4 млн. дол. США, що на 12,4% менше, ніж у 2011-му.

ЗАЛУЧЕННЯ ІНОЗЕМНИХ ІНВЕСТИЦІЙ

За 1994-2012 роки в Закарпатську область залучено 407,2 млн. дол. США прямих іноземних інвестицій, тобто акціонерного капіталу (14-те місце серед регіонів України), що становить 325,8 дол. США у розрахунку на одну особу (17-те місце серед регіонів України).

Протягом 2012 року в економіку області вкладено майже 59,9 млн. дол. США прямих іноземних інвестицій, що на 29,5 млн. дол. США, або майже у 2 рази більше аналогічного періоду 2011-го.

В цілому збільшення сукупного обсягу іноземного капіталу, з урахуванням курсової різниці за 2012 рік склав 58,7 млн. дол. США, що на 16,9% більше обсягів інвестицій на початок року (10-те місце серед регіонів України).

У структурі прямих іноземних інвестицій 15,5% - внески у формі рухомого і нерухомого майна, 84,5% - грошові внески.

На початок цього року в області з іноземними інвестиціями функціонує 887 підприємств, близько 45% яких зосереджено у промисловому секторі.

Впродовж 2012 року промисловими підприємствами з іноземними інвестиціями реалізовано продукції на 6 млрд. 263 млн. грн., що складає 76% загального об'єму реалізованої продукції області.

У Закарпатті працюють інвестори з 54 країн світу, 71% загального обсягу прямих іноземних інвестицій припадає на країни Європейського Союзу.

Найбільші обсяги інвестицій надійшли з Кіпру - 48,5 млн. дол. США (11,9% загального обсягу), Японії - 45,6 млн. дол. США (11,2%), Сполучених Штатів Америки - 45,1 млн. дол. США (11,1%), Німеччини - 43,1 млн. дол. США (10,6%), Австрії - 42,5 млн. дол. США (10,5%), Польщі - 39,3 млн. дол. США (9,6%), Угорщини - 30,3 млн. дол. США (7,4%), Мальти -18,8 млн. дол. США (4,6%), Італії - 17,4 млн. дол. США (4,3%), Словаччини - 9,7 млн. дол. США (2,4%).

Іноземні інвестиції розміщені наступним чином: промисловість - 74,3% (загального обсягу залучених інвестицій по області), торгівля - 4,0%, транспорт і зв'язок - 7,4%, готелі та ресторани - 4,2%, сільське господарство, мисливство, лісове господарство - 0,7%, будівництво - 0,7%, операції з нерухомим майном, оренда, інжиніринг та послуги підприємцям - 8,4%, надання комунальних та індивідуальних послуг, діяльність у сфері культури та спорту - 0,3%.

Серед підприємств, які залучили найбільше іноземних інвестицій у 2012 році, - ДП "Голден Фудс", ТОВ "ВЕТ Аутомотив Україне", ТОВ "Єврокар", ТОВ "Тиса Стар", ВАТ "Мукачівський завод "Точприлад", ТОВ "Бліцарт Продукціон", ТОВ "Аква Поляна", ІП "Петро Карбо Хем Мукачево", ТОВ "Укрбудінновація".

Підготувала **Алла Соловйова,** ЗТПП.

Державна програма активізації розвитку економіки України: ЗАКАРПАТСЬКИЙ ВИМІР

Брифінг заступника голови Закарпатської обласної державної адміністрації Володимира Приходька за такою темою відбувся 12 березня у прес-центрі ЗОДА.

Пропускаючи інформаційну складову, насичену статистичними даними про соціально-економічний розвиток області у минулому році, які вже висвітлені у даному випуску "ДВ" у матеріалі "Закарпаття – 2012: Економіка. Торгівля. Інвестиції", акцентуємо увагу читачів на пріоритетні напрями і завдання, які влада спрямовуватиме на формування конкурентоспроможної і життєздатної економіки, розвиток людини та підвищення соціальних стандартів, поглиблення транскордонного і єврорегіонального співробітництва, розвиток туризму та курортно-рекреаційної сфери, просторову гармонію і охорону навколишнього середовища.

Грунтовно, з наведенням цифр і фактів, Володимир Приходько розповів запрошеним на брифінг журналістам про положення затвердженої обласною радою Програми економічного і соціального розвитку Закарпатської області на 2013 рік та основні напрями розвитку на 2014 і 2015 роки, а також Регіональної стратегії розвитку Закарпатської області до 2015 року.

Мета програми соціально-економічного розвитку області – забезпечення оптимального балансу інтересів держави, місцевих органів влади та самоврядування, відновлення економічного зростання на базі інвестиційної складової, що стане базовою передумовою для розв'язання соціально-економічних проблем і підвищення якості життя населення. Своєю чергою, регіональна стратегія визначає загальні цілі, завдання та пріоритети розвитку Закарпаття, критерії їх досягнення з урахуванням загальнодержавних пріоритетів, оцінки конкурентних переваг, обмежень, загроз і проблем.

За інформацією обласної держадміністрації, до проекту Державної програми активізації розвитку економіки на 2013-2014 роки запропоновано заходи з будівництва та реконструкції об'єктів соціальної сфери. Загальний обсяг фінансування пріоритетних проектів за рахунок державних капітальних видатків становить 544,3 млн. грн. Значні обсяги коштів державного бюджету передбачається спрямувати на: завершення будівництва на території Тереблянської сільради Тячівського району житлового комплексу, об'єктів соціальної сфери та інженерно-транспортної інфраструктури для відселення мешканців смт Солотвино із прогнозованої зони деформації земної поверхні (15,3 млн. грн.); розробку проектно-кошторисної документації і будівництво підземних відділень алергологічних лікарень на території покладів кам'яної солі в межах Тереблянського купола Солотвинської западини (100 млн. грн.); реконструкцію будівлі під обласний перинатальний центр в Ужгороді (37,6 млн. грн.); проведення рекультивації території існуючого звалища в селі Барвінок Ужгородського району (15 млн. грн.); будівництво і реконструкцію об'єктів охорони здоров'я (123,1 млн. грн.) та закладів освіти (274,6 млн. грн.). Серед проектів, які планується реалізувати в оптимальні строки, – спорудження нової алергологічної лікарні. Унікальний природний ресурс гріх не використовувати, адже Тереблянський соляний купол у нас кращий ніж, наприклад, у шахтах польського міста Величка.

Актуальним для Закарпаття залишається залучення закордонних інвесторів, міжнародних компаній і транснаціональних корпорацій. Аби надалі мати змогу розвивати економіку, на території краю слід будувати нові фабрики, створювати нові робочі місця. Адже потужні колись виробництва, споруджені в області при Радянському Союзі, практично втратили свою первісну міць. Розвивати потрібно й інфраструктуру районів: без гарних доріг інвестора у будь-яку сферу важко залучити, вважає Володимир Приходько.

Додатковим поштовхом у залученні іноземного капіталу для підприємств, які не мають перспектив для відновлення свого виробничого потенціалу, а також територій, вільних від забудови, можуть стати прийняті закони у сфері інвестицій – "Про стимулювання інвестиційної діяльності у пріоритетних галузях економіки з метою створення нових робочих місць" та "Про індустріальні парки". Для досягнення максимального результату від законодавчих нововведень (після прийняття Кабінетом Міністрів відповідних підзаконних нормативних актів) обласна влада буде ініціювати розробку і реалізацію інвестиційних проектів у пріоритетних галузях, зокрема в деревообробній промисловості, автомобілебудуванні, електроніці, енергетиці, овочівництві, туристичній сфері. Наразі розроблено проект "Індустріальний парк "Соломоново" – сучасний комплекс із розвиненою інфраструктурою для розміщення підприємств-виробників автомобільних компонентів, проектну документацію для створення транскордонного індустріального парку з елементами логістики "Берег-Карпати" на українсько-угорському кордоні. Також відпрацьовуються можливості створення індустріальних парків на Тячівщині та в Хусті.

Що стосується туристично-рекреаційної сфери Закарпаття, то варто зазначити: вона має позитивну динаміку розвитку, не зважаючи на світову фінансову кризу. Минулого року, в порівнянні з попереднім, кількість туристів у нашому краї збільшилася на 3% і склала 326,7 тис. осіб, обсяг наданих послуг зріс на 11% і становив 330,5 млн. грн.; відрахування до бюджетів всіх рівнів збільшилися на 2% і склали 44,5 млн. грн. Мережа санаторно-курортних, туристичних та готельних закладів області збільшилася на 3,5% і зараз налічує 384 об'єкти.

За словами заступника голови облдержадміністрації, стратегічним напрямом розвитку туристичної галузі вважається створення потужних гірськолижних центрів із сучасною та розгалуженою інфраструктурою. Українські Карпати відомі як унікальне місце для зимового відпочинку, де тримається стійкий сніговий покрив, зі сприятливим рельєфом схилів гір, мережею сучасних туристичних комплексів, закладів харчування, гірськолижних підйомників.

Другий важливий напрям – бальнеологічний туризм. На території області виявлено більш як 700 водопроявів мінеральних і термальних вод і розсолів, які можна використовувати для лікування понад 100 хвороб. Із цією метою у 2012 році реконструйовані бальнеологічні комплекси "Косино", "Жайворонок-Пачірта" (м. Берегово), санаторій-профілакторій "Теплі води" (с. Велятино).

Закарпаття – наш Єврорегіон. Спільними зусиллями ми повинні вкладати тільки найкраще в його розвиток. Треба брати приклад з Угорщини, – вона активно розвиває туризм, спираючись в основному на термальні купальні. Безліч туристів їдуть саме до Угорщини, аби оздоровитися, і це вносить значну частку до бюджету цієї держави, наголошує Володимир Приходько.

Напрацьований досвід залучення інвестицій та долучення бізнесменів до взаємодії з владою вже є – як у сусідній Словаччині, так і в далекому російському Сочі. Потрібно тільки ефективно його застосувати. За розрахунками, вливання у розвиток туристичного бізнесу приноситимуть значні "бонуси" вже через 5-7 років. У нас є все для того, щоб поставити дану галузь "на потік" – багата ресурсна база, чудовий клімат, гірськолижні спуски, мінеральні води, доброзичливі і працьовиті люди.

Не залишилося поза увагою учасників брифінгу і транскордонне співробітництво, яке відбувається на різних рівнях: між регіонами, державними органами, органами місцевого самоврядування, на інституційному рівні, а також в рамках Карпатського Єврорегіону та програм Європейського Союзу.

Із 2007 року Закарпаття бере участь у програмах прикордонного співробітництва Європейського інструменту сусідства та партнерства (ЄІСП) Польща - Білорусь - Україна 2007-2013 рр. та Угорщина - Словаччина - Румунія - Україна 2007-2013 рр. За результатами двох конкурсів Програми ЄІСП Польща - Білорусь - Україна в область було залучено близько 6 млн. євро, а за результатами двох конкурсів Програми ЄІСП Угорщина - Словаччина - Румунія - Україна – близько 22 млн. євро. За двома програмами проведено третій конкурс та відібрані проекти для підписання грантових договорів. У грудні 2012-го відбулося перше засідання робочої групи з підготовки нової програми ЄІСП на 2014-2020 роки.

В умовах розвитку Закарпатської області транскордонне співробітництво – дієвий інструмент європейської інтеграції, зміцнення міждержавних відносин та вирішення регіональних проблем, зокрема через активну участь територіальних громад прикордонних країн у співпраці з сусідами. Цим шляхом пройшли всі країни Східної Європи, які приєдналися до Євросоюзу. Основою для співробітництва залишається діюча нормативно-правова база та укладені угоди про співпрацю на рівні регіонів, районів, міст і селищ. Нині в активі області – понад 185 двосторонніх угод про співробітництво та добросусідство з адміністративно-територіальними одиницями більш ніж 15 країн світу, серед яких Угорщина, Словаччина, Румунія, Польща, Австрія, Фінляндія, США, Німеччина та ін.

Інф. "ДВ" ЗТПП.

ІНДУСТРІАЛЬНІ ПАРКИ – новий формат взаємовідносин між державою та інвесторами

Пошук оптимальної моделі розвитку національної економіки, націленої з одного боку на зростання вітчизняного виробництва, з іншого – на самодостатній розвиток регіонів, триває в Україні ще з часів здобуття державної незалежності. Для вирішення проблем, пов'язаних зі структурною деформованістю економіки, домінуванням у ній низькотехнологічних галузей та виробництв продукції з низьким рівнем доданої вартості приймалося чимало державних документів – стратегій, концепцій, законів, указів. Із метою залучення іноземних інвестицій, впровадження сучасних технологій, посилення конкурентоспроможності та експортної орієнтації виробництв, поліпшення соціально-економічної ситуації в регіонах, оптимізації використання природних і трудових ресурсів визначалися території пріоритетного розвитку, створювалися спеціальні (вільні) економічні зони та інші структури – як елементи інноваційної моделі економіки.

Нині з-поміж численних пріоритетів найактивніше пропагується програма створення в Україні індустріальних парків. Нового імпульсу цьому процесу додав ухвалений минулого року Закон "Про індустріальні парки", який визначає правові та організаційні засади їх створення і функціонування. Чергова спроба уряду зробити крок у напрямку активізації інвестиційно-інноваційної політики дуже радує та, водночас, насторожує, адже сальдо усіх вдалих і невдалих спроб минулих років поки що від'ємне.

Наглядним прикладом може слугувати запровадження свого часу в Україні спеціального режиму господарювання на окремих територіях та у визначених видах економічної діяльності, яке активізувалося у 1998–1999 роках. У ці та наступні кілька років відповідними законодавчими актами були створені 11 спеціальних (вільних) економічних зон (СЕЗ) та визначені 72 території пріоритетного розвитку (ТПР) зі спеціальним режимом інвестиційної діяльності в 9-ти регіонах. Загальна площа, на яку поширювався режим СЕЗ і ТПР, становила 6360 тис. га, або 10,5% всієї території України.

Відтоді питання "бути чи не бути СЕЗам і ТПРам в Україні", а з 2005 року – "що втратила Україна з відміною пільг для СЕЗ і ТПР" неодноразово ставали предметом економічних дискусій та політичних спекуляцій, навколо їх вирішення було зламано чимало списів на різних інституційних рівнях – національних та регіональних.

Прихильники спецрежиму стверджують, що його запровадження на окремих територіях позитивно вплинуло на економіку та інвестиційний клімат в Україні. За даними Інституту регіональних досліджень НАН України, до початку 2005-го органами управління СЕЗ і ТПР було затверджено 768 інвестиційних проектів, у т.ч. в СЕЗ – 212, на ТПР – 556. Їх загальна кошторисна вартість становила 6,67 млрд. дол. США, в т.ч. частка іноземних інвестицій – 1,53 млрд. дол. США.

За рахунок реалізації інвестпроектів суб'єктами господарювання СЕЗ і ТПР від початку функціонування до 2005 року було залучено інвестицій на суму 2,1 млрд. дол. США (31,4% від кошторисної вартості проектів), освоєно інвестицій на суму 9,8 млрд. грн. (87,6% від загальної суми залучених інвестицій), реалізовано товарів і послуг на суму 45,4 млрд. грн., з них на експорт – 15,8 млрд. грн. (34,8% від загального обсягу реалізованої продукції), створено 52,1 тис. та збережено близько 85,5 тис. робочих місць.

Ще один переконливий аргумент на користь СЕЗ і ТПР: у період 2000–2004 років зростання інвестицій випереджало зростання ВВП у середньому в 2,5 раза, а 2005-го, зі скасуванням пільг, це співвідношення знизилося до 0,7. Також було зафіксовано загальну позитивну динаміку інтегрованої питомої ваги розвитку СЕЗ у комплексі загальнонаціональної економіки. У 1994–2003 роках вона збільшилася з 1,9% до 7,31%. Середнє значення для регіонів, де були розташовані СЕЗ, за 1999–2002 роки теж зросло із 5,98% до 9,81%. У лідери вийшли Закарпатська, Донецька, Львівська області, Крим та Київ.

Не менш аргументована і позиція противників спецрежиму для обраних територій та суб'єктів. Результати їх діяльності виявилися досить неоднорідними і не завжди виправдовували очікування. За період функціонування СЕЗ і ТПР передбачалося досягти наступних показників: залучення інвестицій – понад 17,1 млрд. дол. США (фактично – 2,1 млрд. дол. США, або 12,2% від запланованого); створення нових та збереження існуючих робочих місць – 387,4 тис. (фактично – 137,7 тис. або 35,5% від запланованого). Загалом обсяг використаних до 2005 року суб'єктами спецрежимів внутрішніх та зовнішніх інвестицій становив 9,8 млрд. грн. при розмірі наданих податкових пільг у 8,4 млрд. грн. Лише у 3-х відсотках проектів, які реалізовувалися в СЕЗ і на ТПР, було виконано всі інвестиційні зобов'язання, наголошують експерти. Значні податкові та регуляторні пільги так і не допомогли вітчизняним спецзонам зіграти роль "локомотива" інвестиційного процесу в Україні, натомість забезпечили ще один метод "податкової оптимізації".

Найбільший кредитор України – Міжнародний валютний фонд теж критикував уряд за податкові пільги, котрі позбавляють державний бюджет додаткових надходжень. Влада не забарилася відреагувати на критику прийняттям у 2004 році мораторію на затвердження нових інвестпроектів у СЕЗ, що зробило неможливим процес залучення інвестицій в депресивні регіони. Правда, згодом мораторій було відмінено. А березень 2005 року всім запам'ятався змінами до Закону про держбюджет-2005, котрими були скасовані пільги зі сплати податку на прибуток і ПДВ для суб'єктів, які реалізують інвестиційні та інноваційні проекти в СЕЗ і на ТПР. Після законодавчих нововведень нові проекти практично не затверджувалися, з припиненням дії податкових пільг активність інвесторів на територіях зі спецрежимом інвестиційної діяльності була практично згорнута. Слід зауважити: скасування пільг із оподаткування не означало ліквідацію самих СЕЗ та ТПР, проте реалізацію затверджених раніше інвестиційних проектів можна було здійснювати лише в загальновстановленому режимі оподаткування.

Серед причин скасування у 2005 році пільгового режиму для СЕЗ і ТПР, які називає чимало експертів, – непрозора процедура прийняття рішень щодо їх створення та участі в них конкретних підприємств (саме поняття "зона" вимагає чіткої обмеженості сфери дії особливих правил, а в Україні пільговий статус отримували цілі області); низька інфраструктурна підтримка державою територій пільгового оподатковування; прагнення використати СЕЗ і ТПР не тільки як спосіб залучення інвестицій, а й як інструмент вирішення соціальних проблем депресивних регіонів; низький контроль держави над діяльністю СЕЗ і ТПР; висока небезпека порушення конкуренції та механізмів ціноутворення (масовість правопорушень підтвердили вибіркові перевірки у 2003 році 225-ти підприємств, що працювали в СЕЗ і на ТПР. На 201-му підприємстві були виявлені порушення податкового й митного законодавства).

Водночас, і прихильники, і противники СЕЗ і ТПР одностайні в тому, що до вирішення питань стосоно їх створення й функціонування треба було підходити більш виважено, з урахуванням ефективності реалізації конкретних інвестпроектів. Уряд спочатку обіцяв повернути пільги тим спецзонам, які працювали прозоро і чесно. До останніх, до речі, належала і СЕЗ "Закарпаття", що підтвердили результати численних експертних досліджень та перевірок контролюючих органів. Проте розмови про відновлення пільг невдовзі стихли. І лиш окремі найпотужніші інвестори таки змусили владу дати дозвіл на продовження реалізації інвестиційних проектів на попередніх умовах, хоч і частково.

Тодішні новації уряду вдарили по Закарпаттю особливо болісно – закривалися підприємства, скорочувалися робочі місця. І це в депресивному регіоні, який вирізнявся серед областей України найвищим рівнем безробіття та найменшою кількістю придатної для обробітку землі. Як відомо, прийняття Верховною Радою законів "Про спеціальний режим інвестиційної діяльності у Закарпатській області" у грудні 1998 року та "Про спеціальну економічну зону "Закарпаття" в березні 2001-го було зумовлене насамперед необхідністю підтримки та стимулювання економічного розвитку регіону. На кінець 2004 року в СЕЗ "Закарпаття" було зареєстровано 30 суб'єктів підприємницької діяльності. Такі з них, як "Ядзакі Україна", "Джейбіл Сьоркіт Юкрейн Лімітед" і сьогодні відіграють помітну роль на ринку. А завод зі складання легкових автомобілів "Єврокар" залишається одним із найбільших автопідприємств в Україні.

За інформацією Закарпатського агентства із залучення інвестицій та господарського розвитку територій – правонаступника органу господарського розвитку СЕЗ "Закарпаття", до 2000 року область щороку залучала в середньому 14 млн. дол. США прямих іноземних інвестицій. Починаючи з 2002-го, спостерігалася тенденція до значного зростання їх обсягів: 2002 – 30,1 млн. дол. США, 2003 – 52 млн. дол. США, 2004 – 62,7 млн. дол. США. По інерції ще дав 45,6 млн. дол. США 2005-й (рік відміни пільг). Кількість укладених договорів на реалізацію інвестиційних проектів у СЕЗ "Закарпаття" зросла з 2-х у 2000-му до 19-ти в 2004 році. Чільне місце серед інших спеціальних економічних зон в Україні "Закарпаття" займало і за обсягами надходжень до бюджетів. Після скасування пільг

тенденція зростання кількості укладених договорів переломилася на спад, і така ситуація була характерна для всіх СЕЗ і ТПР України. Загалом у СЕЗ "Закарпаття" тоді призупинилася реалізація 9-ти інвестиційних проектів на суму 162 млн. дол. США, було недофінансовано 29 інвестиційних проектів на суму 175,1 млн. дол. США і в результаті – не створено 11850 запланованих робочих місць.

Усі ці фактори дуже негативно вплинули на загальне інвестиційне середовище краю. З точки зору міжнародного комерційного права, дивно, що інвестори фактично не подавали до судів на Україну за невиконання договірних умов. Адже підприємства зіткнулися з явним порушенням їх прав на реалізацію інвестпроектів згідно з діючими угодами. Враховуючи систему державних гарантій у сфері іноземних інвестицій, вони розробляли довгострокові плани свого розвитку. Порушення стабільності інвестиційного законодавства проявилося не лише у відсутності будь-якого попередження інвесторів про зміни, а й хоча би перехідного режиму роботи для підприємств, які вже розпочали свою роботу в рамках спеціального режиму інвестиційної діяльності.

Та попри все, найсерйозніших інвестиційних партнерів вдалося зберегти: після витриманого періоду вичікування основні інвестори не тільки не пішли з області, а навпаки – почали розширювати свої виробництва. Зрозуміло, за цим стоїть велика робота обласної влади, адже необхідно було конкретними справами переконати закордонних бізнесменів, що в перспективному плані Закарпаття залишається саме тим регіоном, де можна і варто вкладати капітал.

Короткий екскурс в історію формування та впровадження методом проб і помилок вітчизняної інноваційної економічної моделі вартий того, аби зробити відповідні висновки стосовно подальшої державної інвестиційної політики, а саме правових, адміністративних та економічних заходів, спрямованих на активізацію інвестиційних процесів у державі, дотримання гарантій щодо здійснення інвестиційної діяльності та прозорості взаємовідносин між державою й іноземними інвесторами.

На фоні політично-економічних коливань, нестабільності на інвестиційному просторі та непередбачуваності українського законодавства чимало інвесторів вирішили більше не зважати на обіцянки уряду й перестали розглядати нашу країну як полігон для своїх виробництв. Українська влада теж збагнула, що держава багато втратила після новацій 2005-го, і вирішила реанімувати напрацьоване, але вже в іншому форматі, аби потенційний інвестор не злякався старого гіркого досвіду. Відтак уже в 2006 році уряд схвалив Концепцію створення індустріальних (промислових) парків, орієнтованих на виробництво сучасної конкурентоспроможної продукції з високою доданою вартістю.

Варто нагадати, що ідея створення індустріальних парків у світовій економічній практиці – зовсім не нова. Як комплекси виробничих, складських, адміністративних, соціально-побутових споруд, розташованих на інженерно підготовлених земельних ділянках і призначених для виробничої діяльності компаній-орендарів, вони досить популярні й поширені у світі. Чимало держав за їх допомогою активізували інвестиційну та інноваційну сфери економіки. Парки створювали умови для виникнення нових підприємств, реорганізації вже існуючих, зародження перспективних сфер бізнесу. Впровадження високих технологій у виробництві сприяло розширенню асортименту та збільшенню обсягів випуску продукції, підвищенню конкурентоспроможності економіки і, що важливо, створенню нових робочих місць.

У минулому столітті бізнес-парки почали активно створювати в Європі та США, розташовуючи їх переважно у великих містах, транспортних вузлах і портових зонах. Тільки в Німеччині функціонувало більше 200 технопарків, а в США – понад 400. Останніми десятиліттями техно- та індустріальні парки розвивалися і в країнах Азії, Східної Європи, Прибалтики. Приміром, у Китаї функціонують 5 СЕЗ і 54 індустріальні парки, які забезпечують 10% ВВП, 30% прямих іноземних інвестицій та 37% товарного експорту. В Туреччині після законодавчих ініціатив 2000 року зареєстровано 263 індустріальні парки, 148 з яких працюють. В результаті до 2010-го ВВП цієї країни та її експорт збільшилися втричі. У Росії теж функціонує понад 50 індустріальних парків, а планується створити ще 200. В сусідній Угорщині промислові парки забезпечують 18% загального промвиробництва, на розташованих там підприємствах працює близько 110 тис. чол., випускається продукції на загальну суму до 6 млрд. дол. США, з них 80% – на експорт. У Чехії зареєстровано близько 140 промислових зон, у Польщі – понад 60. Навіть у далекому В'єтнамі працюють майже 200 індустріальних парків, на які припадає 25% ВВП та 40% залучених інвестицій.

В Україні наразі актуальним залишається вирішення питання щодо використання територій підприємств, розташованих у промислових зонах, які не змогли адаптуватися до нових ринкових умов господарювання та практично не мають перспектив для відновлення виробничого потенціалу. Саме їх виробничі майданчики, а також території, вільні від забудови, у першу чергу слід використовувати для створення індустріальних парків. Звісно, вони аж ніяк не є панацеєю від усіх економічних бід, проте можуть стати чітким орієнтиром на нові ринки, нове сучасне управління і, зрештою, на нове економічне мислення.

Законодавче підґрунтя для розбудови в Україні осередків сучасної індустрії з'явилося з набранням чинності у вересні минулого року довгоочікуваного Закону "Про індустріальні парки" (№5018-VI), який здатний радикально підвищити інвестиційну привабливість України й, за підрахунками Державного агентства з інвестицій та управління національними проектами, протягом 3-4 років залучити в нашу економіку близько 8 млрд. дол. США іноземних інвестицій, створити понад 300 тис. робочих місць, значно збільшити надходження до бюджетів усіх рівнів. Відродження пільгових механізмів інвестування експерти загалом вважають вагомою антикризовою підмогою для нашої країни.

Сама ідея створення індустріальних парків, яка до втілення у "букву закону" довгі шість років блукала нетрями законодавчих і виконавчих інституцій, у цілому вбачається досить перспективною та економічно вигідною як для підприємств, так і для держави. Закон народжувався в муках і навіть пройшов через вето Президента України. Його ухвалення, після внесення пропозицій Глави держави, подавалося урядовцями ледь не як велика перемога. Тож дуже важливо, аби чудова ідея щодо співпраці держави з інвесторами у "парковому" форматі, яка ефективно працює в усьому світі, не трансформувалася в чергову гру лобістів задля отримання надприбутків наближеними до влади особами та їх компаніями.

Умови співпраці, які нині пропонує Україна інвесторам, досить привабливі, хоч індустріальні парки – не вільні економічні зони, діяльність у яких передбачала податкові преференції, наголошують у Держінвестпроекті. Для промисловців вигода полягає насамперед у тому, що вони мають справу не з десятками чиновників, а лише з керуючою компанією парку. Законом спрощено доступ до оренди і викупу земельної ділянки для парку, порядок підключення до інженерних мереж, надано пільги при сплаті мита на ввезене нове обладнання з-за кордону, яке не виробляють в Україні. І це лише деякі з умов, що мають допомогти інвестору розпочати свою справу в Україні. Разом із тим є умови, яких мусять дотримуватися й інвестори. Стосуються вони зокрема об'єму вкладених інвестицій, кількості нових робочих місць конкретно для малого, середнього і великого бізнесу.

Створення і функціонування індустріальних парків залежить від особливостей законодавства кожної окремої країни. Нині у світі існує три моделі регулювання їх діяльності. Перша модель передбачає відсутність прямого регулювання, тобто діяльність парку регулюється звичайними нормативно-правовими актами країни щодо створення та діяльності господарських підприємств. Однак таку модель не можна вважати привабливою, тому що вона не передбачає державного стимулювання. Друга модель – регулювання діяльності парків на основі законодавства про спеціальні (вільні) економічні зони, а третя – на основі спеціального закону, прикладом якого і є наш Закон "Про індустріальні парки".

Сучасна світова практика виділяє два типи індустріальних парків: "грінфілд" (greenfield) та "браунфілд" (brownfield). Перший передбачає оренду (купівлю) учасниками земельної ділянки без будь-якої забудови. Підприємства самостійно забезпечують забудову промислових площ відповідно до специфікацій парку та власних потреб. Такий тип парків привабливий для великих підприємств і корпорацій. Індустріальні парки типу "браунфілд", навпаки, передбачають оренду (купівлю) учасниками земельної ділянки з уже побудованими виробничими, адміністративними спорудами та інфраструктурою. Цей

тип парків придатний для невеликих підприємств, які не мають змоги самостійно забезпечити будівництво повного комплексу споруд для ефективного функціонування виробництва.

В українському варіанті індустріальний (промисловий) парк – визначена ініціатором його створення згідно з містобудівною документацією та облаштована відповідною інфраструктурою територія, в межах якої учасники можуть здійснювати господарську діяльність у сфері промислового виробництва, а також науково-дослідну діяльність, діяльність у сфері інформації і телекомунікацій на умовах Закону №5018-VI та договору про здійснення господарської діяльності у межах парку. Право на створення індустріальних парків мають органи державної влади та місцевого самоврядування, наділені повноваженнями розпоряджатися земельними ділянками, що відповідають вимогам щодо їх промислового використання, а також власники та орендарі (юридичні чи фізичні особи) цих ділянок у межах парку.

Права учасників на користування землею розрізняються залежно від рівня розвитку індустріальних парків, політики заохочення інвестицій та рівня цін на землю. У деяких східних країнах, наприклад Китаї, не передбачено право на придбання земельних ділянок або така можливість надається після тривалої оренди. Європейські індустріальні парки частіше дозволяють підприємствам викупити землю, а прибуток отримують із надання в оренду об'єктів інфраструктури. Однак найоптимальнішим варіантом вважається надання земельних ділянок в оренду, оскільки це забезпечує парки більшим, ніж від продажу, та довготривалим прибутком. А для невеликих підприємств чи підприємств, які планують коротко- або середньострокову діяльність у відповідному регіоні, це – спосіб заощадження капіталу. Зразковим прикладом для наслідування є діяльність індустріальних парків у Таїланді, де все спрощено, все облаштовано і, головне, – все насправді відповідає проголошеній державою інноваційно-інвестиційній політиці. Серед іншого, господарюючим суб'єктам тут надаються послуги "єдиного вікна", тобто можливість отримати всі дозволи на будівництво та діяльність без необхідності звертатися до різних державних органів, що суттєво полегшує роботу іноземного підприємства.

Українським законодавством передбачено, що земельна ділянка, яка планується для створення та функціонування індустріального парку, може розташовуватися у межах або за межами населених пунктів, має належати до земель промисловості та бути придатною для промислового використання. Змінами до Земельного кодексу визначено також площу ділянок: не менше 15 гектарів та не більше 700 гектарів. При створенні індустріального парку на землях державної чи комунальної власності ділянка надається в оренду на строк не менше 30 років, водночас, вона не підлягає продажу на конкурентних засадах, тобто на земельних торгах.

Управління індустріальним парком здійснює спеціально створена керуюча компанія, яка на конкурсній основі набула право оренди на землі в його межах. Суб'єкти господарювання, зареєстровані на адміністративно-територіальній одиниці, де розташований парк, мають укласти з керуючою компанією договір на здійснення господарської діяльності. Органи державної влади та місцевого самоврядування можуть виступати ініціаторами створення індустріального парку, проте на них не розповсюджується право здійснення господарської діяльності в його межах. Керуюча компанія бере на себе зобов'язання забезпечити облаштування індустріального парку, передати підприємствам-учасникам в суборенду виділену земельну ділянку з правом забудови та створити їм умови для приєднання до інженерних мереж і комунікацій, представляти інтереси учасників у відносинах з місцевою владою, дозвільними та контролюючими органами.

Важливою законодавчою ініціативою є державна підтримка функціонування індустріального парку, що має надаватися ініціаторам його створення, керуючим компаніям та учасникам, включеним до єдиного Реєстру індустріальних (промислових) парків. Законом №5018-VI передбачено надання суб'єктам господарювання безвідсоткових кредитів, цільового фінансування на безповоротній основі та звільнення від оподаткування устаткування та обладнання для облаштування парків. Посилаючись на досвід роботи іноземних промислових парків, деякі експерти не вважають цю норму достатньою гарантією ефективності підтримки держави під час реалізації проектів. Практика інших країн свідчить: для суб'єктів – учасників промзони доволі важливим фактором є надання податкових пільг у вигляді зниження податку на землю, спрощення процедури реєстрації та ліцензування новостворених підприємств. Деякі країни надають пільги у вигляді зменшення чи навіть звільнення від податків на прибуток, нерухомість, від соціальних, комунальних платежів тощо.

Серед інших факторів, які можуть суттєво впливати на діяльність парку, експерти називають комплексне розташування максимальної частини виробництва на одній площі. Це дозволяє зменшити витрати на транспортування матеріалів та скоротити час, необхідний для повного виробничого циклу. Не менш важливим є стратегічне розміщення виробництва, наприклад біля морських портів, для забезпечення перевезення великого обсягу продукції. За таким принципом створювалися промислові парки в Англії, Німеччині, Китаї, Росії, Чехії, Словенії, Таїланді, США, ОАЕ та ін.

На початку цього року уряд схвалив розроблений Міністерством економічного розвитку і торгівлі законопроект про надання пільг індустріальним паркам щодо ввезення обладнання, який передбачає внесення змін до Митного кодексу. Основною метою законопроекту є конкретизація обсягів обладнання, комплектуючих, матеріалів, які будуть завозитися на митну територію України без сплати ввізного мита. У Мінекономрозвитку переконані: це дасть змогу вдосконалити законодавче регулювання механізму ввезення обладнання, а також – уникнути ввезення надлишкових обсягів визначених товарів і необґрунтованих у зв'язку з цим втрат державного бюджету.

Коментуючи ці урядові ініціативи, чимало експертів стверджують, що індустріальні парки таки можуть "унаслідувати" негативний досвід функціонування спеціальних (вільних) економічних зон. Незважаючи на складений в управлінні фахової експертизи Кабміну висновок до пропозиції Мінекономрозвитку, де зазначається, що загалом пропонована схема затвердження безмитних переліків є досить прозорою, вони акцентують увагу на небезпеці створення нових "дірок" на українському кордоні. Наприклад, серед підстав для відмови у затвердженні переліку товарів – подання неповного пакета документів, виявлення недостовірних відомостей, наявність у переліку товарів, що виробляються в Україні і є підакцизними. А як щодо товарів, які виробляються в Україні, але не є підакцизними? Лише один такий прецедент неоднозначного тлумачення вже може призвести до прийняття рішень, що суперечитимуть вимогам Митного кодексу.

Подібна ситуація нагадує історію з пільгами при ввезенні в Україну енергозберігаючого обладнання і матеріалів, перелік яких затверджується Кабміном. Користуючись урядовою постановою, "правильні" бізнесмени могли ввозити без митних зборів та податків все що завгодно – від самоскидів і бульдозерів до токарських верстатів та ливарних печей. Перелік звільнених від оподаткування товарів з дня першого затвердження (2008 р.) постійно розширювався і вже не відповідав первісній меті надання зазначених пільг. За інформацією головного митного відомства, завдяки "зеленому проекту" лише протягом 2011 року було надано звільнень від оподаткування митом і ПДВ при ввезенні на митну територію України товарів на суму 2,41 млрд. грн.

Згідно із запропонованим урядом порядком, ініціатор створення індустріального парку, керуюча компанія або учасник парку подає заяву в Держінвестпроект з переліком товарів, які хоче ввезти без сплати мита. Формально затверджувати цей перелік або відмовляти має саме це відомство, але за погодженням з Мінекономрозвитку, Міндоходів, Мінфіну, Мінпромполітики. Тож хто прийматиме головне рішення і під чиїм впливом – залишається загадкою. Держінвестпроект у всіх "паркових" питаннях матиме скоріш за все тільки технічні функції.

До ряду інших ризиків, експерти відносять і можливість застосування корупційних схем для незаконного отримання великих обсягів державної допомоги у вигляді безвідсоткових кредитів (позик) та цільового фінансування на безповоротній основі, оскільки в Законі №5018-VI не передбачено умов для здійснення громадського контролю. Керуюча компанія та учасники індустріального парку не зобов'язані будуть оприлюднювати інформацію щодо обсягу отриманих пільг і преференцій, фінансових та економічних показників своєї діяльності. Хоча й не виключено, що законодавець постфактум "прибере" задекларовану норму про державні пільги і преференції, черговий раз розчарувавши потенційних інвесторів.

Окремим видом державної допомоги, прописаним у Законі №5018-VI, є участь держави у створенні (заміні) транспортної та інженерної інфраструктури в індустріальному парку. Проте це досить складний процес, зауважують експерти. Він потребує суттєвих фінансових видатків, а тому органи влади мабуть не зможуть самостійно впоратися з виконанням робіт із будівництва за рахунок державного чи місцевого бюджету. Тому альтернативою у вирішенні цього питання може стати застосування державно-приватного партнерства, що, з одного боку, зменшить вартість робіт для керуючих компаній, а з іншого – значно підвищить інвестиційну привабливість індустріаль-

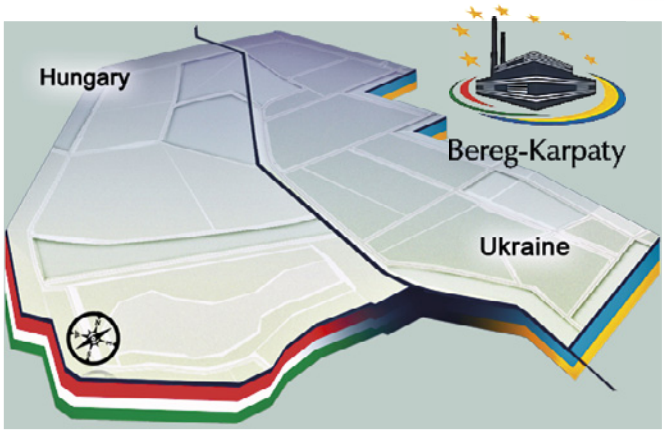

ного парку. До того ж пошук приватного партнера може суттєво затягнути процес будівництва, оскільки окупність промзони на етапі розбудови базової інфраструктури є невизначеною.

Дивною видається закріплена нормою Закону №5018-VI державна підтримка учасників індустріальних парків у тому, що їх не можуть залучати до пайової участі в розвитку інфраструктури населеного пункту в разі будівництва об'єктів у межах промзони. Інфраструктуру адміністративно-територіальних одиниць і так мають розвивати органи місцевого самоврядування і, зокрема, ті ж облгази, обленерго, теплокомуненерго, водоканали, а не учасники парків. Тож навіщо це показово прописувати в нормативно-правовому акті? Цілком достатньо було формулювання: "Держава забезпечує будівництво інфраструктури індустріального парку, створеного на землях державної власності".

Актуальними індустріальні парки виявилися і для сільського господарства. У цьому секторі їх можна використовувати дуже ефективно, вважають в уряді. Адже внутрішня структура агрохолдингів відповідає кластерним вимогам, і застосування такої моделі надасть стимулу для розвитку всього українського АПК. За допомогою пільг у рамках створення парку агрохолдинги могли б оптимізувати своє оподаткування, зменшити виробничі витрати, підвищивши при цьому ефективність роботи. Натомість вони поступилися б державними дотаціями дрібним виробникам і фермерам, які сьогодні дуже потребують підтримки. До того ж зв'язаність всіх суб'єктів агросектора в один виробничий цикл істотно спростила б контроль за їх діяльністю. На думку урядовців, варто розглянути питання про розширення переліку галузей, які мають право створювати індустріальні парки, зокрема – на базі агроходингів.

Повернення до пільгових схем інвестування, хоча вже й не у форматі спеціальних (вільних) економічних зон, а в форматі індустріальних парків з акцентом саме на промисловій компоненті, активно лобіювалося великими промисловими групами за дієвої підтримки уряду. Прийняття Закону №5018-VI фактично підвело юридичну базу під процеси, що вже йшли, оскільки промзони в Україні уже почали створюватися, приміром – "Рогань", "Слобожанщина", "П'ятихатки". В уряді розраховують, що індустріальні парки, завдяки спрощеній процедурі землевідведення, пільгам для керуючих партнерів, кваліфікованим та недорогим людським ресурсам, стануть не тільки потужними осередками сучасної індустрії, а й ключовими центрами інвестування в регіонах.

Наразі Держінвестпроект наполегливо працює над національним проектом "Індустріальні парки України", який передбачає планування та будівництво 10 парків із сучасною інженерною та сервісною інфраструктурою. В оптимістичній перспективі створені за цим проектом промзони матимуть конкурентні переваги кращої в Україні локалізації, змагатимуться на рівних із провідними промисловими центрами у Східній та Центральній Європі. В усіх регіонах проведена інвентаризація земельних ділянок, придатних для створення індустріальних парків. Спільно з місцевими органами влади Держінвестпроектом загалом опрацьовано понад 100 промислових майданчиків, майже половина з яких виявилися привабливими для ведення бізнесу потенційними інвесторами. У першому кварталі цього року відомство опрацювало й надало висновки щодо десяти перспективних регіональних проектів, серед яких – "Індустріальний парк "Соломоново" на Закарпатті.

У роки інвестиційного буму (2003–2004), коли діяли Закони України "Про спеціальну економічну зону "Закарпаття" та "Про спеціальний режим інвестиційної діяльності у Закарпатській області", регіон лідирував за динамікою інвестиційної активності, залучивши у свій економічний простір сузір'я всесвітньо відомих транснаціональних компаній. На жаль, сьогодні область серед аутсайдерів, тому прийняття нового "преференційного" Закону "Про індустріальні парки" – це новий шанс, і, водночас, нові виклики для Закарпаття.

Розташування території регіону на кордонах із чотирма країнами Євросоюзу визначає його особливу роль у забезпеченні євразійських транспортно-торговельних зв'язків. Наявність одного з найбільших транспортних комплексів у складі 6-ти міжнародних і 4-х міждержавних залізничних та автомобільних переходів, міжнародного аеропорту, можливостей розвитку річкового транспорту, а також перспективи, пов'язані з транспортним коридором №5 "Лісабон-Трієст-Будапешт-Київ", об'єктивно визначають Закарпаття як транзитний міст між Європою та Азією. Розміщення індустріальних парків і логістичних центрів створить кооперацію між суб'єктами господарювання України та країн ЄС, підвищить конкурентоспроможність регіону, дасть можливість залучити зовнішні і внутрішні інвестиції та впроваджувати новітні технології.

Усі передумови для того, аби стати вітчизняним аналогом кращих світових центрів автоіндустрії, має індустріальний парк "Соломоново", проект створення якого в листопаді 2012 року був презентований у Києві та з-поміж 100 інших проектів відзначений як найбільш підготовлений для ведення бізнесу. Концептуальна ідея проекту, орієнтованого на задоволення зростаючого попиту на промислову нерухомість через перенесення виробництв із Західної та Центральної Європи на Схід, полягає у створенні високотехнологічної промзони з каскадом провідних підприємств автомобілебудівної та автоагрегатної промисловості. За інформацією компанії "Сезпарксервіс", яка керує проектом "Індустріальний парк "Соломоново", перегово ри ведуться із 15-ма потенційними резидентами парку. За орієнтовнии розрахунками, їх прихід в Україну сприятиме залученню до 100 млн. дол. США та створенню 5 тисяч робочих місць.

Не можна оминути увагою ще один унікальний проект, який реалізується в Закарпатті, – індустріальний парк з елементами логістики "Берег-Карпати", аналогів якому немає ні в Україні, ні на теренах СНД. Облаштування промзони на території однієї країни – це одне, а на межі двох, та ще й із кордоном посередині, який передбачено перетинати в пільговому режимі, – трохи інше. Міжнародна промислово-торгова, транспортно-логістична зона зі складськими територіями буде розташована на українсько-угорському кордоні. Для індустріального парку, над проектом створення якого працюють Закарпатське агентство з інвестицій, інновацій та розвитку, Закарпатська обласна рада, Берегівська райрада, Регіональний центр підтримки місцевих ініціатив, Агентство розвитку Загоньського регіону Угорщини, обидві держави виділяють суміжні території, де розмістять екологічно чисті виробництва. Великий інтерес до проекту проявляє угорська сторона, адже область Саболч-Сатмар-Берег, яка межує із Закарпаттям, така ж депресивна, як і українська. Безробіття та відсутність потужних промислових підприємств негативно позначається на загальному розвитку обох прикордонних територій.

Нині створення промислових зон, у тому числі транскордонних, у владних та бізнесових колах асоціюється, насамперед, із покращенням інвестиційної привабливості регіонів, підвищенням їх конкурентоспроможності, збільшенням інвестицій в реальний сектор економіки. Європейська практика свідчить: індустріальні парки успішно розвиваються і попит на площі в них значно перевищує пропозицію. Зростання попиту обумовлене широким діапазоном послуг для резидентів парків – від забезпечення зручними приміщеннями, устаткуванням та енергоресурсами до створення соціальної інфраструктури для співробітників і клієнтів.

Виходячи із задекларованих українських "паркових" перспектив, можна сподіватися, що статус індустріального парку дозволить керуючій компанії претендувати на пільгові кредити, а потенційним резидентам – на законні пільги. Хоча урядовим обіцянкам тривалого і щасливого співжиття вітчизняний та іноземний бізнес мабуть перестав вірити. Гіркий досвід ліквідації спеціальних економічних зон у 2005 році підказує: пільги та преференції можуть бути скасовані так само раптово, як і введені. Будь-які зміни вже закріплених законодавством умов реалізації інвестиційних проектів не сприятимуть відродженню втраченої довіри з боку інвесторів, наголошують експерти. Усталена за довгі роки практика ручного режиму державного регулювання й корегування пільг може піддати сумніву якість і стабільність правового режиму створення та функціонування індустріальних парків в Україні.

Отто Ковчар,
член Спілки економістів України.

ДЕРЖАВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ ПІДПРИЄМНИЦТВА: ЗАКОНОДАВЧО-НОРМАТИВНІ НОВОВВЕДЕННЯ

Кабінет Міністрів постановою від 6.03.2013 р. №139 затвердив порядок державної реєстрації (перереєстрації) іноземних інвестицій та її анулювання. Рада міністрів АР Крим, обласні, Київська та Севастопольська міські держадміністрації зобов'язуються вирішувати ці питання впродовж 7-ми днів із дня подання іноземним інвестором відповідних документів.

Державна реєстрація здійснюється шляхом присвоєння органом держреєстрації інформаційному повідомленню реєстраційного номера. Всі 3 примірники повідомлення засвідчуються підписом посадової особи та скріплюється печаткою органу держреєстрації. а відповідний запис вноситься до журналу обліку. Перший примірник інформаційного повідомлення повертається заявнику як підтвердження факту державної реєстрації іноземних інвестицій, другий - надсилається до 5-го числа місяця, що настає за звітним кварталом, поштовим відправленням у Міністерство економічного розвитку і торгівлі, третій - залишається в органі держреєстрації.

* * *

Спільна діяльність може здійснюватися на основі об'єднання вкладів учасників (просте товариство) або без такого об'єднання, зазначає Міністерство доходів і зборів у листі від 19.03.2013 р. №4256/6/18-3115. За договором простого товариства сторони (учасники) беруть зобов'язання об'єднати свої вклади та спільно діяти з метою одержання прибутку або досягнення іншої мети. Договір простого товариства, як і всі договори про спільну діяльність, може бути дво- або багатостороннім. Сторонами договору, метою якого є отримання прибутку, можуть стати тільки фізичні та юридичні особи - суб'єкти підприємницької діяльності.

Кожен учасник договорів про спільну діяльність, на які не поширюються особливості податкового обліку та оподаткування спільної діяльності, перебуває на обліку в податкових органах і виконує обов'язки платника податків самостійно. Для цілей оподаткування дві особи чи більше, які здійснюють спільну діяльність без утворення юридичної особи, вважаються окремою особою у межах такої діяльності.

* * *

Міністерство доходів і зборів листом від 18.03.2013 р. №4198/6/18-3115 зазначає: постійні представництва нерезидентів та представництва іноземних юридичних осіб для взяття на облік зобов'язані звернутися впродовж 10 календарних днів із дня їх державної реєстрації (акредитації, легалізації) в установленому порядку до податкових органів за своїм місцезнаходженням.

Представництво подає заяву відповідної форми, копію документа, що підтверджує присвоєння коду ЄДРПОУ, копію документа про реєстрацію, легалізацію, акредитацію, створення тощо. Відповідною формою заяви для представництва (юридичної особи та відокремленого підрозділу) є заява за формою №1-ОПП, а для постійного представництва нерезидента - заява про його реєстрацію як платника податку на прибуток за формою №1-РПП.

* * *

Постановою від 27.03.2013 р. №109 Національний банк вніс зміни до нормативно-правових актів, що регулюють порядок видачі індивідуальних ліцензій на здійснення валютних операцій: положення про порядок видачі індивідуальних ліцензій на переказування іноземної валюти за межі України для оплати банківських металів та проведення окремих валютних операцій; положення про порядок видачі Нацбанком індивідуальних ліцензій на використання іноземної валюти на території України як засобу платежу; положення про порядок видачі Нацбанком індивідуальних ліцензій на розміщення резидентами (юр- і фізособами) валютних цінностей на рахунках за межами України; інструкції про переміщення готівки і банківських металів; положення про переміщення цінних паперів через митний кордон України.

Вартим уваги є факт виключення з інструкції про порядок видачі індивідуальних ліцензій на здійснення інвестицій за кордон права Нацбанку приймати рішення про відмову у видачі ліцензії в разі отримання від спеціальних державних органів боротьби з організованою злочинністю негативних висновків щодо надання ліцензії, які містять інформацію про те, що ліцензія може бути використана для легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансування тероризму чи реалізації інших злочинних намірів.

* * *

Підприємства (підприємці) мають здійснювати розрахунки готівкою між собою і з фізичними особами (громадянами України, іноземцями, особами без громадянства, які не здійснюють підприємницьку діяльність) через касу як за рахунок готівкової виручки, так і за рахунок коштів, отриманих із банків. Про це йдеться у листі Національного банку від 6.03.2013 р. №11-117/736/2821.

Зазначені розрахунки проводяться також шляхом переказу готівки для сплати відповідних платежів. Граничну суму готівкового розрахунку одного підприємства з іншим упродовж одного дня за одним чи кількома платіжними документами встановлено у розмірі 10 тис. грн. Це обмеження не поширюється на операцію з виплати підприємством фізособі за договором купівлі-продажу рухомого майна готівкою з каси.

* * *

Міністерство фінансів наказом від 27.03.2013 р. №427 внесло зміни до порядку обліку платників податків і зборів, затвердженого наказом від 9.12.2011 р. №1588. Із нього викреслено обов'язок платника податків і зборів (як юридичних осіб, так і фізичних осіб - підприємців) подавати будь-які документи для взяття на облік у податковий орган. І цілком логічно, бо за законодавством усі відомості мають подаватися податківцям держреєстраторами. Втім, для деяких категорій платників податків та зборів цей обов'язок залишено, зокрема:

для платників податків, які обслуговувалися централізованою бухгалтерією та прийняли рішення про самостійну сплату податків, зборів або які не перебували на обліку з інших підстав. Такий платник податків має подати до податкового органу для взяття на облік заяву за ф. №1-ОПП та надати документ, що підтверджує державну реєстрацію;

для відокремленого підрозділу нерезидента, який не відповідає поняттю постійного представництва нерезидента. Такий підрозділ зобов'язаний у 10-денний строк після державної реєстрації (легалізації, акредитації чи засвідчення факту створення іншим способом) подати до податкового органу за своїм місцезнаходженням наступні документи: заяву за ф. №1-ОПП; копію документа, що підтверджує присвоєння коду за ЄДРПОУ; копію документа про реєстрацію, легалізацію, акредитацію чи засвідчення факту створення іншим способом.

Залишився обов'язок стати на облік у податковому органі і в осіб, які здійснюють незалежну професійну діяльність (адвокатів, нотаріусів та ін.). При цьому уточнено: фізособи, що одночасно є підприємцями та здійснюють незалежну професійну діяльність, обліковуються як фізичні особи - підприємці із зазначенням (у довідці про взяття на облік) того, що вони здійснюють незалежну професійну діяльність. У довідці перед ПІБ особи необхідно написати: "Фізична особа - підприємець" та зазначити вид професійної діяльності, наприклад "Фізична особа - підприємець, адвокат". Для внесення до довідки такого запису фізособа зобов'язана подати особисто (надіслати рекомендованим листом із описом вкладення) або через уповноважену особу до податкового органу за місцем свого постійного проживання заяву за ф. №5-ОПП з позначкою "Зміни" та копію документа, що підтверджує право на провадження незалежної професійної діяльності. Перелік таких документів наведено в пп. 6.7.1 оновленого порядку.

* * *

Постановою від 4.03.2013 р. №226 Кабінет Міністрів змінив порядок провадження торговельної діяльності та правила торговельного обслуговування на ринку споживчих товарів. Зокрема передбачено, що за рішенням суб'єкта господарської діяльності етикетування товарів або інструкції про їх застосування (в установлених випадках) можуть містити поруч із текстом, викладеним державною мовою, його переклад регіональною мовою або мовою національної меншини чи іншими мовами. Крім того, заборонятиметься продаж товарів, які не матимуть відповідного етикетування чи інструкції про їх застосування (в установлених випадках).

* * *

Електронне декларування здійснюється з використанням митної декларації, засвідченої цифровим підписом, та інших електронних документів або їх реквізитів у встановлених законом випадках. Про це нагадує Міністерство фінансів у листі від 23.01.2013 р. №31-08410-07-16/2073.

Підставою для бухгалтерського обліку господарських операцій є первинні документи, які фіксують факти здійснення господарських операцій. Так, за наявності обов'язкових реквізитів електронна митна декларація є первинним документом, що фіксує господарську операцію із взяття підприємством зобов'язання у сумі нарахованих митних платежів за умови наявності обов'язкових реквізитів.

* * *

Міністерство доходів і зборів листом від 4.03.2013 р. №3341/6/15-3115 роз'яснило, що електронний цифровий підпис, який накладається на податкову накладну при її реєстрації в Єдиному реєстрі податкових накладних, та підпис, що скріплює цю накладну при її видачі покупцю, мають належати одній особі, якій делеговано право підпису податкових накладних.

Платник податку зобов'язаний також надати покупцю (отримувачу) на його вимогу підписану уповноваженою платником особою та скріплену печаткою (за наявності) податкову накладну, складену за вибором покупця у паперовому вигляді, або в електронній формі з дотриманням умови щодо реєстрації електронного підпису уповноваженої платником особи та реєстрації податкової накладної у ЄРПН.

Водночас, слід мати на увазі, що згідно з Податковим кодексом складання податкової накладної у паперовому вигляді не є обов'язковим, якщо вона є в

електронній формі. Не передбачено й обмеження щодо формування податкового кредиту на підставі податкових накладних, складених в електронній формі.

* * *

Відповідно до ст. 206 Податкового кодексу операції з вивезення товарів у митному режимі реекспорту звільняються від оподаткування податком на додану вартість. При цьому, якщо платник податку придбаває (виготовляє) товари чи послуги та необоротні активи, призначені для їх використання в операціях, що звільняються від оподаткування, то суми податку, сплачені (нараховані) у зв'язку з придбанням (виготовленням), не відносяться до податкового кредиту платника.

У листі 29.01.2013 р. №1389/6/15-3115 Міністерство доходів і зборів дало роз'яснення щодо оподаткування податком на додану вартість операції з повернення обладнання, отриманого від нерезидента в оперативний лізинг. Після завершення строку дії договору оперативного лізингу ввезене обладнання підлягає поверненню нерезиденту. Тому згідно зі ст. 86 Митного кодексу така операція вважається реекспортом.

* * *

Платники ПДВ подають звітність за новою формою з 1 квітня 2013 року, нагадує Міністерство доходів і зборів. Зміни до форм податкової звітності з ПДВ, а саме: до податкової декларації з ПДВ, уточнюючого розрахунку податкових зобов'язань з ПДВ у зв'язку з виправленням самостійно виявлених помилок, порядку заповнення і подання податкової звітності з ПДВ були внесені наказом Міністерства фінансів від 17.12.2012 р. №1342. Крім того, наказом скасовано форми податкових декларацій з ПДВ - скороченої, спеціальної, переробного підприємства та відповідні форми уточнюючих розрахунків податкових зобов'язань з ПДВ у зв'язку з виправленням самостійно виявлених помилок.

Нову форму декларації передбачено як для відображення результатів діяльності платників ПДВ та проведення розрахунків з держбюджетом, так і для відображення діяльності у сфері сільського та лісового господарства, а також рибальства, діяльності переробних підприємств. При цьому всі платники ПДВ подають податкову декларацію з позначкою "0110", у якій відображаються розрахунки з бюджетом. Міністерство звертає увагу і на нові службові поля в декларації з ПДВ (0110, 0121, 0122, 0123, 0130, 0140), в яких зазначаються ті види господарської діяльності, за результатами яких складено декларацію.

* * *

Наказом від 14.03.2013 р. №395 Міністерство фінансів затвердило порядок оформлення результатів документальних перевірок щодо дотримання податкового, валютного та іншого законодавства фізособами. Він поширюється на платників податків - фізичних осіб (резидентів, нерезидентів), у тому числі самозайнятих осіб, які мають, одержують (передають) об'єкти оподаткування або провадять діяльність (операції), що є об'єктом оподаткування, і на яких покладено обов'язок зі сплати податків та зборів відповідно до Податкового кодексу.

Зокрема, передбачено, що впродовж 5-ти робочих днів із дня отримання акта документальної перевірки платник податків має право подати до контролюючого органу, що призначив перевірку, документи, визначені в акті перевірки як відсутні. Такі документи подаються разом із супровідним листом та відповідним описом, у якому зазначаються: назви, номери і дати, кількість аркушів наданих документів. Опис засвідчується підписами платника податків або його законних представників та, за наявності, печаткою платника податків.

Якщо документи надійшли до контролюючого органу після завершення перевірки, то останній має право не приймати рішення за результатами проведеної перевірки та призначити позапланову документальну перевірку платника податків. Строк зберігання актів (довідок) та інших матеріалів документальних перевірок в органах державної податкової служби становить 5 років.

* * *

Податкові органи мають право звернутися до платників податків та інших суб'єктів інформаційних відносин із письмовим запитом про подання інформації та її документальне підтвердження. Роз'яснення з цього приводу наведено в листі Міністерства юстиції від 22.02.2013 р. №А-2098/8.2.

Запит надсилається платнику податків або іншим суб'єктам інформаційних відносин за наявності хоча б однієї з таких підстав: виявлення за результатами аналізу податкової інформації фактів, які свідчать про порушення платником податків законодавства; необхідність визначення рівня звичайних цін на товари (роботи, послуги) під час проведення перевірок; виявлення недостовірності даних, що містяться у податкових деклараціях, поданих платником податків; отримання скарги щодо платника податків про неподання ним податкової накладної покупцю або про порушення правил заповнення податкової накладної; необхідність проведення зустрічної звірки. Інформація подається протягом місяця. Якщо запит складено з порушенням відповідних вимог, платник податків звільняється від обов'язку надавати відповідь на запит.

* * *

Керуючись ст. 6 Закону "Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні", Міністерство фінансів наказом від 28.03.2013 р. №433 затвердило "Методичні рекомендації щодо заповнення форм фінансової звітності", у яких розглядається питання розкриття інформації за статтями балансу (звіту про фінансовий стан), звіту про фінансові результати (звіту про сукупний дохід), звіту про рух грошових коштів, звіту про власний капітал. Форма і склад статей фінансової звітності визначаються Національним положенням (стандартом) бухгалтерського обліку 1 "Загальні вимоги до фінансової звітності", затвердженим наказом Мінфіну від 7.02.2013 р. №73. Нові форми мають застосовуватися для складання фінансової звітності за І квартал 2013 року.

Рекомендації можуть застосовуватися підприємствами, організаціями та іншими юридичними особами всіх форм власності (крім банків і бюджетних установ та підприємств, які відповідно до законодавства застосовують міжнародні стандарти фінансової звітності).

* * *

З метою покращення обслуговування платників податків, податкові органи можуть внести до паспорта громадянина України (у разі його звернення) дані про реєстраційний номер облікової картки з Державного реєстру фізичних осіб - платників податків. Про це Міністерство доходів і зборів інформує громадян листом від 14.02.2013 р. №3724/7/18-3217.

Крім цього, за повідомленням Національного банку, до інструкції про порядок відкриття рахунків внесено зміни, відповідно до яких банк ідентифікує фізособу - резидента без пред'явлення документа, що засвідчує реєстрацію в Держреєстрі, якщо в паспорт цієї особи внесено дані про реєстраційний номер облікової картки платника податків.

* * *

Державна судова адміністрація спільно з Міністерством доходів і зборів наказом від 26.02.2013 р. №30/44 затвердила порядок надання судам загальної юрисдикції інформації про реєстраційні номери облікових карток платників податків - боржників та стягувачів. Суди загальної юрисдикції із застосуванням автоматизованої системи документообігу подаватимуть в електронній формі через інформаційно-телекомунікаційні мережі (із впровадженою системою захисту інформації) запити до податкових органів, завірені електронним цифровим підписом. Після їх обробки суди отримуватимуть відповідну інформацію для внесення даних до виконавчого документа, що видається згідно з вимогами процесуального законодавства.

* * *

Міністерство доходів і зборів дало роз'яснення щодо формування податкового кредиту на підставі тимчасових митних декларацій. У листі від 29.01.2013 р. №1387/6/15-3115 зокрема зазначається: при ввезенні товарів на митну територію України документом, що посвідчує право на віднесення сум податку до податкового кредиту, вважається митна декларація. Отже, у разі здійснення операцій із ввезення товарів, формування податкового кредиту з ПДВ проводиться на підставі митної декларації (в тому числі тимчасової), яка підтверджує сплату податку (за умови дотримання інших вимог щодо формування податкового кредиту).

* * *

Національний банк листом від 31.01.2013 р. №29-207/1263 нагадав, що фізособа (резидент та нерезидент) має право: ввозити в Україну і вивозити за її межі банківські метали вагою, що не перевищує 500 г, у вигляді зливків і монет на умовах письмового декларування митному органу; вивозити за межі України банківські метали вагою, що перевищує 500 г, у вигляді зливків і монет на підставі індивідуальної ліцензії на вивезення банківських металів та за умови письмового декларування митному органу.

До банківських металів віднесені: золото, срібло, платина, метали платинової групи, доведені (афіновані) до найвищих проб відповідно до світових стандартів, у зливках та порошках, що мають сертифікат якості; монети, вироблені з дорогоцінних металів із пробами для вітчизняних монет не нижче ніж 995 (золото), 999 (срібло), 999,5 (платина і паладій), для іноземних монет відповідно 900, 925, 999. Монети, що мають нижчі проби, вивозяться і ввозяться фізичними особами на загальних умовах, а саме у порядку переміщення готівки через митний кордон України.

* * *

При здійсненні операцій із постачання товарів (послуг) платник податку - продавець зобов'язаний надати покупцю податкову накладну та зареєструвати її в Єдиному реєстрі податкових накладних, нагадує Міністерство доходів і зборів листом від 26.03.2013 р. №7320/7/15-33-17. Реєстрація податкових накладних та (або) розрахунків коригування до них у ЄРПН здійснюється не пізніше 15 календарних днів, наступних за датою їх складання. Відсутність факту реєстрації в ЄРПН та (або) порушення порядку заповнення податкової накладної не дає права покупцю на включення сум ПДВ до податкового кредиту, але не звільняє продавця від обов'язку включення суми ПДВ, зазначеної в ПН, до суми податкових зобов'язань за відповідний звітний період.

* * *

Департамент митної справи Міністерства доходів і зборів дав роз'яснення щодо заповнення окремих граф митної декларації. У листі від 15.01.2013 р. №15/1-15.1/100-ЕП зазначається: якщо до оформлення попередньої митної декларації акцизний податок з підакцизної продукції, що підлягає маркуванню, вже сплачено до бюджету (під час придбання марок акцизного податку), у колонці 5 графи 47 декларації зазначається код способу розрахунку "15" згідно з Класифікатором способів розрахунку, затвердженим наказом Міністерства фінансів від 20.09.2012 р. №1011, а гарантія на суму акцизного податку не надається. Коли на час оформлення попередньої митної декларації акцизний податок із зазначеної

підакцизної продукції ще не було сплачено до бюджету, на суму цього податку надається гарантія із застосуванням відповідного способу розрахунку.

* * *

Листом від 24.01.2013 р. №31-08410-06-52297 Міністерство фінансів нагадало, що облік податків (податок на прибуток, податок на додану вартість, інші податки) ведеться на рахунку 64 "Розрахунки за податками й платежами". Відповідно, авансові внески з податку на прибуток відображаються проведенням Д-т 64 К-т 31. Протягом року дебетове сальдо аналітичного рахунка з обліку розрахунків з податку на прибуток відображається у балансі підприємства у статті "Дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом". Наприкінці року зобов'язання з податку на прибуток підприємством відображається проведенням Д-т 98 К-т 64. Кредитове сальдо на відповідному аналітичному рахунку підлягає перерахуванню до бюджету.

* * *

Фізичні особи - підприємці (крім осіб, які обрали спрощену систему оподаткування обліку та звітності) зобов'язані вести книгу обліку доходів і витрат, форма та порядок ведення якої затверджені наказом ДПА України від 24.12.2010 р. №1025, наголошує Міністерство доходів і зборів. Підприємці повинні придбавати і оформляти книгу обліку доходів і витрат самостійно, вона має бути прошнурована з пронумерованими сторінками та зареєстрована у податковому органі за основним місцем обліку. Виправлення в книзі допускаються тільки із завіренням їх особистим підписом підприємця.

У листі від 27.02.2013 р. №1158/А/17-1215 також повідомляється, що вже розроблено спрощену форму ведення книги обліку доходів та витрат. Зокрема передбачено можливість ведення книги в електронному вигляді з автоматичним заповненням декларації про майновий стан і доходи та подання звітності через засоби Інтернету.

* * *

Питанню ототожнення податковими органами митної вартості зі звичайною ціною для подальшої реалізації імпортованого товару на території України в різних інстанціях приділяли увагу неодноразово, причому й суди не завжди були одностайні при вирішенні відповідних спорів. З метою усунення розбіжностей Верховний суд роз'яснив: при визначенні бази оподаткування ПДВ операцій з реалізації платником податку на території України попередньо імпортованого ним товару звичайна ціна та митна вартість, що є умовною розрахунковою величиною, яка розраховується відповідно до положень Митного кодексу і застосовується при переміщенні товарів через митний кордон України (зокрема для ведення митної статистики), не є тотожними і не можуть бути порівнюваними. Підставою для прийняття відповідної постанови у справі №21-380а11 стали дві ухвали Вищого адміністративного суду.

В одній справі Вищий адміністративний суд дотримувався позиції, що платник податків на вимогу закону при визначенні бази оподаткування ПДВ операцій з реалізації попередньо імпортованого ним товару не врахував обмеження щодо рівня звичайної ціни, яка відповідає митній вартості цього товару з урахуванням сплати мита та митних зборів. В іншій справі Вищим адміністративним судом наведено цілком протилежний висновок: митна вартість та звичайна ціна при визначенні бази оподаткування операцій з реалізації на території України імпортованого товару не є тотожними. Розглянувши ці справи Верховний суд дійшов висновку: якщо товари продані за ціною, вищою за контрактну (фактурну), але нижчою від митної, база оподаткування ПДВ визначається з ціни продажу товару.

* * *

Розпорядженням від 8.01.2013 р. №54 Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг, виклала у новій редакції "Порядок реєстрації договорів перестрахування". Страховики (цеденти, перестрахувальники) - резиденти мають реєструвати у комісії договори перестрахування, укладені зі страховиками (перестраховиками) - нерезидентами, у т.ч. за участю страхових та (або) перестрахових брокерів, а також договори перестрахування, укладені зі страховиками-резидентами, якщо сума перестрахового платежу за всіма договорами перестрахування, укладеними з одним і тим же страховиком-резидентом, дорівнює чи перевищує (протягом календарного року) сумарно 1 млн. грн. Інші договори перестрахування підлягають реєстрації у страховика (перестраховика) та страховика (цедента, перестрахувальника).

* * *

Державна реєстраційна служба у листі від 27.02.2013 р. №с-156-6 роз'яснила окремі питання, пов'язані з державною реєстрацією права власності на нерухоме майно. Якщо договір про відчуження нерухомості містить умови, які слід виконати для переходу власності, державна реєстрація права власності нового власника відбувається тільки після надання документа про виконання визначених умов. Наприклад, коли договір купівлі-продажу нерухомості містить умову щодо оплати покупки через певний період часу, для здійснення державної реєстрації права власності на підставі договору необхідною умовою є подання особою, яка звернулася за відповідною реєстрацією, документа, що підтверджує факт проведення оплати.

Реєстрація права власності на нерухомість проводиться у строк, що не перевищує 14 робочих днів з моменту надходження до органу державної реєстрації прав заяви про реєстрацію та передбачених законодавством документів, необхідних для її проведення.

* * *

Документи для проведення державної реєстрації юридичної особи мають подавати засновники або уповноважені ними особи, повідомляється в оприлюдненому роз'ясненні Державної реєстраційної служби від 15.01.2013 р. Якщо документи подаються засновником юридичної особи, то держреєстратору додатково пред'являється паспорт, а якщо уповноваженою засновником особою, то й документ, що засвідчує її повноваження.

Коли зміни до відомостей про юрособу, які містяться в Єдиному державному реєстрі, пов'язані зі зміною керівника, крім реєстраційної картки, керівник юрособи додатково подає примірники оригіналів (нотаріально засвідчені копії) рішення уповноваженого органу управління юридичної особи про зміну зазначених осіб та розпорядчого документа про їхнє призначення.

* * *

Кабінет міністрів визначив механізм виплати управліннями Пенсійного фонду компенсації роботодавцю фактичних витрат у розмірі 50% суми нарахованого єдиного внеску за кожну особу, працевлаштовану на нове робоче місце. Порядок компенсації, затверджений постановою від 13.03.2013 р. №153, поширюється на роботодавців (суб'єктів господарювання), які створюють нові робочі місця та працевлаштовують на них працівників шляхом укладення трудового договору, щомісяця виплачують працевлаштованим на нове робоче місце особам (протягом 12 місяців) заробітну плату в розмірі не менше 3-х мінімальних зарплат. Порядок не поширюється на суб'єктів господарювання, утворених внаслідок припинення іншої юридичної особи протягом 12 місяців, що передували створенню нового робочого місця, а також на бюджетні установи.

Для отримання компенсації роботодавець подає органові Пенсійного фонду, в якому він перебуває на обліку як платник єдиного внеску, довідку про виконання умов компенсації частини фактичних витрат, пов'язаних із сплатою ЄСВ.

* * *

Платники єдиного внеску (фізичні особи), на яких не поширюється дія Закону "Про державну реєстрацію юридичних осіб та фізичних осіб - підприємців", беруться на облік в органах Пенсійного фонду за місцем проживання не пізніше наступного робочого дня з дня отримання від них заяви, зазначено в листі департаменту надходження доходів Пенсійного фонду від 14.03.2013 р. №3243/Я-4. Заява подається у 10-денний термін із дня початку провадження відповідної діяльності або укладення трудового договору з найманим працівником чи укладення договору цивільно-правового характеру з фізособою.

* * *

Міністерство соціальної політики наказом від 18.03.2013 р. №123 скасувало низку наказів, серед яких і наказ від 14.07.2011 р. №279 "Про затвердження форми звітності №5-ПН "Звіт про прийнятих працівників" та інструкції щодо її заповнення". Звіт подавали юридичні особи, їхні відокремлені підрозділи, а також фізичні особи, які використовують найману працю, не пізніше 10 календарних днів з дня прийняття працівника на роботу.

* * *

Перелік видів документів, пов'язаних із забезпеченням соціального захисту громадян, що мають надходити до архівних установ у разі ліквідації підприємств, установ, організацій, які не належать до джерел формування Національного архівного фонду, затверджено наказом Міністерства юстиції від 14.03.2013 р. №430/5.

Документи розміщено за ступенем значущості їх видів та питань, що в них відображаються, у логічній послідовності. У переліку наведено узагальнені назви видів документів, до яких віднесено: документи з кадрових питань (особового складу), у т.ч. пов'язані із нарахуванням і виплатою заробітної плати працівникам; деякі види організаційно-розпорядчих документів, що містять інформацію про організацію, яка ліквідована; документи з питань акціонування. При об'єднанні в одній статті різних видів документів з одного питання використовується термін "документи", а в дужках розкриваються назви основних видів документів, включених до статті. Перелік містить види документів, що використовуються архівними установами під час виконання запитів соціально-правового характеру, для яких визначено строк зберігання - 75 років. Обчислення строків зберігання проводиться з 1 січня року, який іде за роком завершення їх діловодством.

* * *

Виконавча дирекція Фонду соціального страхування з тимчасової втрати працездатності листом від 22.02.2013 р. №01-06-430 нагадує, що допомога надається застрахованій особі у формі матеріального забезпечення, яке повністю або частково компенсує втрату заробітної плати, у разі настання в неї страхового випадку. Працівнику за період його тимчасової непрацездатності, що припадає на день, який за наказом по підприємству визнано днем відпочинку, допомога (компенсація втраченої заробітної плати) не нараховується. Якщо тимчасова непрацездатність працівника припала на день, який згідно з наказом по підприємству визнано робочим днем, допомога надається на загальних підставах.

Підготував **Юрій Чейпеш**, "ДВ" ЗТПП.

Міжнародний митний документ – карнет АТА: ВИГІДНО І ВРУЧНО

Спростити митне оформлення, зменшити фінансові витрати при тимчасовому ввезенні чи транзиті товарів до третіх країн учасники зовнішньоекономічної діяльності можуть за допомогою карнета АТА – уніфікованого міжнародного митного документа, прийнятого відповідно до положень Конвенції про тимчасове ввезення, укладеної в Стамбулі 26 червня 1990 року.

У співробітництві зі Всесвітньою митною організацією Міжнародна торгова палата, Всесвітня федерація палат та національні торгово-промислові палати сприяють поширенню системи АТА в країнах світу, запровадженню обігу цих документів у звичайну практику міжнародних ділових стосунків.

Наша держава приєдналася до Стамбульської Конвенції у червні 2004 року згідно із Законом України від 24.03.2004 р. №1661-IV. Розпорядженням Кабінету Міністрів України від 31.12.2004 р. №988-р. та "Порядком видачі книжок (карнетів) АТА", затвердженим постановою КМУ від 29.11.2006 р. №1654, право виступати єдиною гарантуючою організацією, що видає в Україні карнети АТА, надане Торгово-промисловій палаті України, рішенням Президії якої оформляти карнети АТА уповноважені регіональні ТПП.

Використання карнетів АТА хоч і не є обов'язковим, проте має суттєві переваги:

- не потрібно заповнювати митні документи у пунктах пропуску через митний кордон, оскільки карнет АТА оформляється заздалегідь в організації, уповноваженій його видавати, і містить відривні аркуші для митних органів країн-учасниць системи АТА, митний кордон яких перетинається;
- власник карнета АТА при тимчасовому ввезенні товарів на термін до одного року звільняється від сплати ввізного мита, зборів і податків. Немає потреби надавати і грошову заставу як забезпечення сплати митних платежів, позаяк сам карнет АТА є міжнародною гарантією. Оплачуються тільки послуги організації, що його видала;
- за одним карнетом АТА товар може бути оформлений для тимчасового ввезення (транзиту) в (через) кілька країн-учасниць міжнародної системи АТА;
- товари, охоплені карнетом АТА, можуть вивозитися та повертатися однією чи кількома партіями.

ATA carnet

За інформацією про умови та порядок оформлення карнетів АТА звертайтеся у Закарпатську торгово-промислову палату.

Конт. тел. в Ужгороді: (0312) 669455, 669476.

Ел. пошта: budmil@tpp.uzhgorod.ua
zed@tpp.uzhgorod.ua

Заявку на оформлення карнета АТА, інформацію щодо її заповнення розміщено на сайті Закарпатської ТПП за адресою:
http://www.tpp.uzhgorod.ua/ukr/part-96.html

Детальна інформація про карнет АТА та порядок його отримання міститься також на спеціалізованому сайті ТПП України:
http://ata.ucci.org.ua/ua/start